

รายงาน

ของ

คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

วาระพัฒนาเพิ่มเติม : ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ
แนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจไทย
เพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สปช)๗๗๗/๒๕๕๘

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง

กราบเรียน ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้
มีมติตั้งคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๐ วรรคสาม (๕) คณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นางสาวพจนีย์ ธนวานิช	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายไกรฤทธิ บุญเกียรติ	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายกฤษฎา ทิรัญกิจ	รองประธานกรรมการ คนที่สี่
๖. นายไพบุลย์ นลินทรภักดิ์	โฆษกกรรมการ
๗. ศาสตราจารย์พิเศษ กิติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์	โฆษกกรรมการ
๘. นายจรูญ จึงยิ่งเรืองรุ่ง	กรรมการ
๙. นายจิรวุฒิ เวียงดำ	กรรมการ
๑๐. นายชัยวัฒน์ ลิ้มลิขิตอักษร	กรรมการ
๑๑. นายชาติ ตั้งจิรวงษ์	กรรมการ
๑๒. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	กรรมการ
๑๓. นายธีรพงศ์ อิศวสุนทรกุล	กรรมการ
๑๔. นายนิมิต สิทธิไตรย์	กรรมการ
๑๕. นายนำชัย กฤษณาสกุล	กรรมการ
๑๖. นางประภา เสดะกุล ศรีนวลนิต	กรรมการ
๑๗. นางประภาศรี สุฉันทบุตร	กรรมการ
๑๘. พลเอกประสูตร รัศมีแพทย์	กรรมการ
๑๙. นายพนา ทองมีอาคม	กรรมการ
๒๐. นายพรชัย มุ่งเจริญพร	กรรมการ

๒/๒๑. นายพรายพล คุ้มทรัพย์...

๒๑. นายพรายพล คุ่มทรัพย์	กรรมการ
๒๒. นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	กรรมการ
๒๓. นายศิริ จิระพงษ์พันธ์	กรรมการ
• ๒๔. นายจวีชชัย ยงกิตติกุล	เลขานุการคณะกรรมการ
๒๕. นายพิสิฐ ลี้อาธรรม	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาแนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจไทยเพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕ เสร็จแล้ว โดยได้นำหลักการเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปเรื่องดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาเพื่อให้การปฏิรูปเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนภายในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม ดังนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูป เนื่องจากในปัจจุบันความเจริญเติบโตของโลกมุ่งไปสู่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะในเอเชีย โดยการคาดการณ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศแสดงให้เห็นว่ากว่าร้อยละ ๔๕ ของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในโลกใน ๕ ปีข้างหน้าจะมาจากประเทศในเอเชีย ทำให้ในปี ๒๕๖๓ นี้ เศรษฐกิจของเอเชียจะมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๓๘ ของผลผลิตมวลรวมของโลก (Global Gross Domestic Product) ผลจากการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรง แม้ว่าประเทศไทยจะมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ ทั้งในระดับภูมิภาคย่อย และในระดับทวีปก็ตาม ประเทศไทยยังขาดเป้าหมายและแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวที่ชัดเจนเพื่อการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจไทยอย่างเป็นระบบและขาดความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะเกิดขึ้น ซึ่งนอกจากจะไม่สามารถใช้โอกาสที่เกิดขึ้นในการพัฒนาประเทศแล้วยังมีความเสี่ยงสูงในการที่จะถูกรอบโดยมหาอำนาจต่างๆ ได้ ดังนั้น ประเทศไทยควรต้องมีแนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจไทยโดยมียุทธศาสตร์เศรษฐกิจของชาติเพื่อกำหนดเป้าหมายของประเทศให้ชัดเจนและเป็นเข็มทิศให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันเพื่อปฏิรูปเศรษฐกิจไทยให้บรรลุสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างเต็มภาคภูมิภายในปี ๒๕๗๕

๒. สิ่งที่ประชาชนจะได้รับหรือความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิรูป เมื่อได้ดำเนินการตามแนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจไทยเพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕ ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว จะสร้างให้ระบบเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศไทยมีความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาทันต่อการเปลี่ยนแปลงทิศทางของเศรษฐกิจโลก ส่งผลดีต่อสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนไทยในภาพรวมอย่างยั่งยืนต่อไป

๓. กรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการปฏิรูป ในประเด็นหรือขั้นตอนการดำเนินการของวาระปฏิรูปเรื่องนี้จะชัดเจนขึ้น เมื่อสภาปฏิรูปแห่งชาติมีมติเห็นชอบให้นำรายงานของคณะกรรมการที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและดำเนินการขับเคลื่อนต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาและเสนอแนะ
แนวทางในการปฏิรูปเรื่อง “แนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจไทยเพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ภายในปี ๒๕๗๕”
เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) นายสมชัย ฤชุพันธุ์

(นายสมชัย ฤชุพันธุ์)

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ ...
การเงินและการคลัง

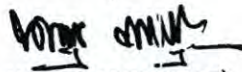
สำนักกรรมการ ๑

กลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ

โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔ ๒๖๙๖

โทรสาร ๐ ๒๔๔ ๒๖๙๕

สำเนาถูกต้อง

(นางนงนุช เศรษฐบุตร์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

ณัฐวุฒิ /ร่าง
มณฑิตา /พิมพ์
สมบัติ/ตรวจ

สารบัญ

๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. ประเด็นการพัฒนาและปฏิรูป	๑
๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์	๕
๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์	๕
๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ	๑๑
๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากข้อ ๕	๒๗
๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์ในข้อ ๖	๒๘

รายงาน
คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง
สภาปฏิรูปแห่งชาติ
เรื่อง “แนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจไทยเพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕”

๑. หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจโลกกำลังอยู่ระหว่างการปรับตัวครั้งใหญ่โดยเศรษฐกิจเอเชียจะเป็นหนึ่งในผู้นำควบคู่กับอเมริกาและยุโรปซึ่งอยู่ในภาวะฟื้นฟูกิจการด้านการเงิน ทำให้ความเจริญเติบโตในโลกหันไปสู่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในเอเชีย IMF คาดว่ากว่าร้อยละ ๔๕ ของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในโลกใน ๕ ปีข้างหน้าจะมา จากประเทศในเอเชีย ทำให้ในปี ๒๕๖๓ นี้ เศรษฐกิจของเอเชียจะมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๓๘ ของผลผลิตมวลรวมของโลก (Global Gross Domestic Product) โดยการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรงเนื่องจากประเทศ กลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ (จีน ญี่ปุ่น เกาหลี) ใช้นโยบายมองไปทางตะวันตก (Look West) ในขณะที่อินเดีย ประกาศใช้นโยบาย “ทำ” ไปทางตะวันออก (Act East) ซึ่งทำให้อาเซียนและประเทศไทย เป็นจุดนัดพบ ซึ่งมีทั้ง โอกาสมหาศาลและความท้าทายซึ่งใหญ่ยิ่งที่สุดสำหรับประเทศไทยในศตวรรษที่ ๒๑ นี้

ในสถานการณ์ปัจจุบัน การจัดสรรผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นมีตัวแปรสำคัญเพิ่มขึ้นจำนวนมาก การ ประกาศตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี ๒๕๕๘ นับเป็นการส่งสัญญาณสำคัญให้ประเทศ มหาอำนาจรับรู้ว่าคุณสมบัติที่ร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียวไม่ใช่เป็นเพียงประเทศเล็กๆ เท่านั้น โดยที่ผ่านมาความร่วมมือ อาเซียนได้สร้างเสถียรภาพและความมั่นใจให้กับนักธุรกิจจากทั่วโลกในการเข้ามาในภูมิภาคและประเทศไทย ประชาคมอาเซียนจะเป็นแกนในการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของเอเชียในอนาคต ร่วมกับประเทศใหญ่ๆ ทั้งภายในและภายนอกเอเชีย นอกจากนี้ ประเทศไทยมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับ ประเทศอื่นๆ ทั้งในระดับภูมิภาคย่อย และในระดับทวีปอีกมาก ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สร้างไว้อย่างเป็นระบบเพื่อ รองรับต่อการแข่งขันและความร่วมมือเพื่อประโยชน์ของประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังขาดเป้าหมายและแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวที่ชัดเจนในการใช้เครื่องมือ เหล่านี้ในการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจไทยอย่างเป็นระบบ ด้านระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจยังขาด ความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้น ทำให้ประเทศตกอยู่เป็นสภาพที่น่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง ซึ่ง นอกจากจะไม่สามารถใช้โอกาสที่เกิดขึ้นในการพัฒนาประเทศแล้วยังมีความเสี่ยงสูงในการที่จะถูกรอบโดย มหาอำนาจต่างๆ ได้

ดังนั้น ประเทศไทยควรต้องมียุทธศาสตร์เศรษฐกิจของชาติ โดยตั้งเป้าหมายของประเทศให้ชัดเจนเป็นเข็ม ทิศให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมมือร่วมใจกันเดินไปสู่ความวัฒนาถาวรและเหมาะสมสำหรับประเทศในอนาคต รวมทั้งมี ความจำเป็นต้องปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารทางเศรษฐกิจและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างพร้อมเพรียงเพื่อพาประเทศออกจาก กับดักด้านต่างๆ และก้าวไปสู่จุดหมายร่วมที่รุ่งโรจน์

๒. ประเด็นการพัฒนาและปฏิรูป

การปฏิรูปเศรษฐกิจครั้งสำคัญๆ ในประวัติศาสตร์ของไทยล้วนเกิดจากแรงกดดันจากภายนอก ตั้งแต่ครั้ง ก่อตั้งประเทศสยาม พ.ศ.๑๘๖๖ การเปิดประเทศจากสนธิสัญญาเบาริง ปีพ.ศ.๒๓๙๓ มาจนกระทั่งถึงวิกฤตต้มยำกุ้ง

ในปี ๒๕๔๐^{*} การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทั้งเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในภูมิภาคและในโลกที่กำลังเกิดขึ้น ในครั้งนี้กำลังทำให้ประเทศไทยเป็นจุดสำคัญของการเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง โดยประเทศไทยต้องปฏิรูปประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้และบริหารความเสี่ยงด้วย

สาเหตุสำคัญของการปฏิรูปเศรษฐกิจเกิดจากที่ตั้งของประเทศไทย ซึ่งเป็นจุดเชื่อมทางการค้า การทำธุรกิจระหว่างประเทศในเอเชียซึ่งมีประชากรมากที่สุดในโลก โดยประเทศมหาอำนาจต่างๆ ทุกประเทศได้เข้ามามีส่วนร่วม และทำให้เกิดปัญหาการแบ่งสรรผลประโยชน์ ซึ่งสร้างปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมืองทั้งในและนอกประเทศพร้อมๆ กัน และมีผลต่อสังคมและวัฒนธรรมของประชาชน

๒.๑ การปฏิรูปแนวความคิดและวิธีการ

ที่ผ่านมาการวางแผนนั้นเป็นเรื่องของภาครัฐ โดยจะมีการให้ข้อมูลจากภาคเอกชนและภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งการมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และทำอยู่ในส่วนกลางเป็นหลัก แต่การปฏิรูปครั้งนี้ โจทย์เป็นเรื่องการพัฒนาประเทศระยะยาวเพราะจะเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยเพื่อสร้างประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคเอเชียและในโลก

การปฏิรูปครั้งนี้ ต้องระดมความรู้ความสามารถของทุกภาคส่วน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ มาร่วมกันคิด ทำความเข้าใจกับปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นและที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเท่าที่กำหนดรู้ได้ในขณะนี้และในขณะเดียวกัน ต้องประเมินศักยภาพ จุดอ่อนจุดแข็งของประเทศไทยเพื่อกำหนดทิศทางในอนาคต ข้อมูลความรู้เหล่านี้ มิได้อยู่กับกลุ่มใด ภาคส่วนใด ภาคส่วนหนึ่ง หรือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

ดังนั้น ประเด็นการปฏิรูปเบื้องต้นคือการปฏิรูปวิธีการคิด ทักษะคิดและรูปแบบการดำเนินการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของพื้นที่ต่างๆ และภาคเอกชนในพื้นที่ต่าง ๆ

๒.๒ มองการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคและในโลกเพื่อปฏิรูปภายในประเทศ

ความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกจะทวีกำลังมากขึ้นในอนาคตอย่างแน่นอน ถึงแม้ผลสุดท้ายยังไม่ชัดเจน แต่ทิศทางหลักของการเปลี่ยนแปลงคือการขยายตัวและบทบาทของเอเชียกำลังเกิดขึ้นและจะเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคตอย่างมากโดยเฉพาะประเทศไทยจะเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญของเส้นทางค้าและการทำธุรกิจที่กำลังจะขยายตัวในอนาคต

ประเทศมหาอำนาจต่างๆ ล้วนมองเห็นศักยภาพของทำเลที่ตั้งของประเทศไทยและจะต้องเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมต่างๆ ของประเทศเหล่านี้ ทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

ด้วยระบบเศรษฐกิจที่เป็นเศรษฐกิจเปิดทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะอยู่กับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนี้ ดังนั้น จึงต้องศึกษาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าต้องปฏิรูปอะไรอย่างไร จึงจะทำให้ประเทศไทยมีความเข้มแข็งและอยู่ในตำแหน่งที่จะได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างสง่างามและเรียบร้อย

วิธีคิดเช่นนี้ต่างจากวิธีคิดที่ถือประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลงและปรับเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังมีอยู่ แต่เป็นการยอมรับความจริงว่าเศรษฐกิจไทยเป็นเศรษฐกิจเล็กๆ ในโลก (ร้อยละ ๐.๕ ของผลผลิต

* พลายนล คุ่มทรัพย์, ประวัติการปฏิรูปเศรษฐกิจของไทย, เสนอต่อสัมมนา “วาระการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจของสภาปฏิรูป” วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค.

มวลรวมของเศรษฐกิจโลก) และต้องปฏิรูปเพื่อใช้ความได้เปรียบของประเทศโดยคำนึงถึงโอกาสและข้อจำกัดต่างๆ เท่าที่ประเทศเล็กๆ ประเทศหนึ่งจะทำได้โดยอาศัยความร่วมมือจากประเทศต่างๆ ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน

๒.๓ ความจำเป็นในการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างของเศรษฐกิจไทยกำลังจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการผลิตและเชิงพื้นที่ ในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมาโครงสร้างการผลิตของไทยเกือบคงที่โดยมีภาคเกษตรประมาณร้อยละ ๑๑ ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ ๓๑ และภาคบริการร้อยละ ๕๘ แต่ในอนาคต โครงสร้างเศรษฐกิจจะต้องเปลี่ยนไป ในภาคเกษตรแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของภาคนี้จะลดลงไปอีก การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร การนำเข้าแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านและโครงการอุดหนุนจากรัฐบาล ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว ในขณะเดียวกันภาคอุตสาหกรรมซึ่งได้รับประโยชน์จากการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้ากำลังประสบปัญหาการแข่งขันจากค่าแรงที่ต่ำกว่าของประเทศในภูมิภาคนี้ ทำให้มีการย้ายการลงทุนออกไปประเทศอื่น ส่วนด้านการบริการนั้น มีนวัตกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้นโดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีบริหารข้อมูลในการบริหารด้านต่างๆ รวมทั้งการบริการที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการผลิต การจัดจำหน่ายและการบริโภคสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นทางออกใหม่สำหรับประเทศไทย เช่น การขายสินค้าเกษตรมาตรฐานออกแก่นักค้าไปสู่ภัตตาคารหรือผู้บริโภคโดยตรงทั้งในและต่างประเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ใน ๓ ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจของไทยเริ่มโตน้อยกว่าประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ซึ่งเป็นสัญญาณบ่งบอกว่าเศรษฐกิจของไทยกำลังมีปัญหาด้านโครงสร้างและจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างเพื่อให้สามารถสร้างประโยชน์จากโอกาสที่กำลังเกิดขึ้นและป้องกันความเสี่ยงจากการแข่งขันของมหาอำนาจต่างๆ

๒.๔ การปฏิรูประบบการบริหารด้านเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมาตั้งแต่มีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้านและการเปิดเสรีการค้า การลงทุนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเริ่มกระจายตัวสู่จังหวัดชายแดนเพราะมีการค้าขายทำธุรกิจกันมากขึ้น จังหวัดเหล่านี้ต้องการระบบการบริหารจัดการซึ่งเหมาะสมกับความต้องการในแต่ละพื้นที่ โดยให้พื้นที่ที่มีความสามารถในการตัดสินใจในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารด้านเศรษฐกิจ เช่น การจดทะเบียนธุรกิจ การจัดเก็บภาษี การตรวจสอบคุณภาพอาหารและยา เป็นต้น โดยส่วนกลางต่างๆ ซึ่งยังคงทำหน้าที่กำกับดูแล ซึ่งจะช่วยให้สามารถตอบสนองความต้องการของพื้นที่ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เจ้าหน้าที่ก็ควรมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดเหล่านี้ก็ต้องมีทักษะทางการทูตและความรู้ทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อจะช่วยให้เจรจาติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้

ระบบบริหารที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และจำเป็นต้องมีการปฏิรูปคือทำให้ระบบการบริหารปกครองของภาครัฐ ระบบการทำธุรกิจของภาคเอกชน และระบบสังคมที่อยู่ร่วมกัน มีความเหมาะสมกับสถานะที่กำลังจะเกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น

ดังนั้น การปฏิรูปจะต้องเกิดขึ้นในทางปฏิบัติในท้องถิ่นต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของเป้าหมายการปฏิรูปและแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปในเชิงประจักษ์ จะต้องมีการปฏิรูปในระดับพื้นที่ พื้นที่ต่างๆ จะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์ชาติต้องเป็นแผนซึ่งรวบรวมความต้องการและวิสัยทัศน์ของพื้นที่ต่างๆ ของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ รวมกับความต้องการของภาคเอกชนและภาคประชาสังคมของพื้นที่ต่างๆ

๒.๕ อนุมัติโครงการโครงสร้างพื้นฐานอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ

ความไม่แน่นอนทางการเมืองและความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ทั้งภายในประเทศและกับต่างประเทศทำให้ประเทศไทยไม่สามารถสร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ที่จะต่อยอดความเจริญทางเศรษฐกิจในหลายปีที่ผ่านมาและกลายเป็นปัญหาต่อการพัฒนาประเทศ จะเห็นได้ว่าใน ๑๐ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยไม่มีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจใหญ่ๆ ที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจของไทยเลย เช่น โครงการสนามบินสุวรรณภูมิซึ่งเริ่มในปี ๒๕๐๓ แต่ประสบปัญหาเกือบทุกรูปแบบซึ่งกว่าจะสำเร็จได้ในปี ๒๕๔๘ ใช้เวลาถึง ๔๕ ปี นอกจากทำให้สูญเสียโอกาสของคนไทยทั้งชาติแล้วยังทำให้ประเทศไม่พัฒนาเท่าที่ควร นับเป็นบาปที่ผู้บริหารชุดก่อนๆ ได้สร้างไว้ให้กับประเทศ ถ้าหากประเทศไทยสามารถสร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญๆ เช่น สนามบินหรือรถไฟได้เร็วกว่านี้ เศรษฐกิจของประเทศไทยน่าจะก้าวสู่อันดับต้นๆ ในโลกไปแล้วในขณะนี้ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูประบบวิธีการอนุมัติโครงการโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ทั้งคมนาคมขนส่ง สื่อสาร พลังงาน และน้ำ อย่างโปร่งใส รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

วิกฤตการเงินในปี ๒๕๔๐ ชี้ให้เห็นว่านอกจากโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพแล้ว โครงสร้างพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจเช่นระบบการเงินก็เป็นเรื่องสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ประเทศไทยจึงต้องพัฒนาระบบการเงินให้ทันสมัย เช่น การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบสถาบันการเงิน การส่งเสริมระบบการเงินที่เป็น Digital Banking การพัฒนาระบบการชำระเงิน (Payment System) ระบบอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate System) และการขยายเครือข่าย (สาขา) ของธนาคารพาณิชย์ไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเชื่อมโยงใน ASEAN เพื่อให้ประเทศไทยสามารถเป็นจุดเชื่อมของมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ เป็นศูนย์กลางด้านการเงินที่ทันสมัยร่วมกับฮ่องกงและสิงคโปร์ โดยสร้างบุคลากรที่มีความสามารถในด้านนี้อย่างเป็นระบบ

๒.๖ การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการหลักของระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นการปฏิรูปของภาคเอกชนเองจึงเป็นเรื่องสำคัญไม่น้อยกว่าการปฏิรูปของภาครัฐ ภาคเอกชนของประเทศไทย แม้มีความสำเร็จอยู่ในระดับหนึ่งโดยเฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งสามารถขยายการค้าไปต่างประเทศได้อย่างเป็นระบบและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ แต่ภาคธุรกิจโดยรวมยังขาดวิสัยทัศน์และการทำงานเพื่อเป้าหมายร่วมของไทยที่ชัดเจน

ที่ผ่านมา รัฐบาลจะมีการหารือร่วมกับภาคเอกชนผ่านกลไกต่างๆ เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน (กรอ.) แม้แต่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เองก็ได้รับข้อเสนอความต้องการของภาคเอกชน ตั้งแต่หลังการรัฐประหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอของภาคเอกชนซึ่งรวบรวมมาจากผู้แทนของสมาคมการค้าต่างๆ นั้น ส่วนใหญ่เป็นข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งภาคธุรกิจถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ แต่ไม่มีการหารือกันในเรื่องของวิสัยทัศน์ระยะยาวของประเทศอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ภาครัฐและภาคเอกชนควรจะมีการหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลความรู้ เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

๒.๗ การปฏิรูปวิธีการทำแผนพัฒนาของประเทศ

ในปัจจุบัน หน่วยงานต่างๆ ส่วนมากมีแผนยุทธศาสตร์ ๕ ปีของตัวเอง^๒ ซึ่งทำขึ้นมาเพื่อใช้ในการกำหนดงบประมาณและเป็นเครื่องมือในการบริหารงานของแต่ละหน่วยงาน เป้าหมายของแต่ละหน่วยงานคือการ

^๒ เช่น แผนยุทธศาสตร์ธนาคารแห่งประเทศไทย ๒๕๕๕-๒๕๕๙ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงวิทยาศาสตร์ ๒๕๕๕-๒๕๕๙ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการต่างประเทศ ๔ ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๑ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย ๒๕๕๖-๒๕๖๑ แผนยุทธศาสตร์ยุติธรรม ๒๕๕๕-๒๕๖๐ เป็นต้น

ทำงานตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยุทธศาสตร์เหล่านี้ขาดเป้าหมายรวมของประเทศและเป้าหมายร่วมของชาติที่ชัดเจนและจับต้องได้ แต่เป็นเป้าหมายกว้าง ๆ คือการทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข ดังนั้น แต่ละหน่วยงานจึงเดินทางไปตามทิศทางของตัวเอง ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ

ประเทศไทยควรมีเป้าหมายยุทธศาสตร์ของชาติระยะยาว ๒๐ ร่วมกัน ซึ่งทุกภาคส่วนร่วมกันคิด เพื่อให้เกิดเป้าหมายร่วมที่จะทำให้มีการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าเดียวกัน โดยมีสภาพนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำหน้าที่สร้างแผนระยะปานกลาง ๕ ปี และช่วยหน่วยงานต่างๆ ทำแผนปฏิบัติการรายปีซึ่งใช้ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผน

โดยสรุป ประเด็นของการปฏิรูปเศรษฐกิจ คือ ต้องเปลี่ยนทัศนคติของการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ โดยต้องทำอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ด้วยการระดมข้อมูลและวิทยาการความรู้จากทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ มาสร้างแผนระยะยาวเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในภูมิภาคซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจในประเทศทั้งในเศรษฐกิจรวมและระดับพื้นที่ การปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับความต้องการที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะเป็นการแก้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะการอนุมัติโครงการโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ให้ภาคเอกชนเป็นกำลังหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากภาคเอกชนเองก็ต้องการมีความสามารถในการแข่งขันสูง การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจึงควรเริ่มจากการร่วมกันวางแผนระยะยาว เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันว่าภาครัฐจะทำอะไร ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม จะทำอะไร ทั้งนี้ เพื่อให้มีการดำเนินการตามแผนควรจะต้องตั้งสถาบันยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชาติ โดยให้มีงบประมาณคิดเป็นสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ มีการบริหารจัดการจัดซื้อจัดจ้างการทำวิจัยจากสถาบันวิจัยหรือหน่วยงานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ดีที่สุดมาใช้ในการตัดสินใจและบริหารประเทศ

๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

ศึกษาเอกสาร ข้อมูลทางเศรษฐกิจ รายงานผลการศึกษา เอกสารบทความ และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากระบบเครือข่ายสารสนเทศประกอบการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งสามารถกำหนดขอบเขตการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

- ๓.๑ การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงจากภายนอก
- ๓.๒ การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ
- ๓.๓ ปัญหาและความท้าทาย

๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

จากการศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ พบว่าประเทศไทยประสบปัญหาที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูป โดยสรุปในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

๔.๑ ความเปลี่ยนแปลงจากภายนอก

ความเปลี่ยนแปลงภายในภูมิภาคซึ่งจะมีผลกระทบต่อประเทศไทย ใน ๕ ประเด็นสำคัญ คือ (รายละเอียดในภาคผนวก ๑)

๔.๑.๑ การเปลี่ยนแปลงผู้นำเศรษฐกิจโลกโดยเอเชียมีบทบาทมากขึ้น

ประเทศในเอเชียจะมีสัดส่วนของผลผลิตทางเศรษฐกิจโลก (Global Gross Domestic Production) เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๓๘ ในปี ๒๕๖๓ จากการคาดการณ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) บทบาทของเอเชียจะเพิ่มขึ้นในเวทีโลกโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ แต่การจะขึ้นมาจะมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจโลก เทียบเท่ากับสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปในวงการต่างๆ เช่น เรื่องการมีอำนาจในระบบการเงินโลกที่สอดคล้องกับขนาดของเศรษฐกิจนั้น จีนและเอเชียยังต้องฟันฝ่าอุปสรรคและต้องใช้ความพยายามและความร่วมมือของประเทศอื่นๆ อีกมาก ถึงแม้ประเทศไทยจะเป็นประเทศเล็กแต่เป็นสมาชิกอาเซียนริเริ่มก่อตั้งกลุ่มที่ประชุมรัฐมนตรีคลังอาเซียน ซึ่งปัจจุบันได้รวมผู้ว่าการธนาคารกลางด้วยและได้รับความไว้วางใจจากหลายประเทศในการรวมกำลังของเอเชียทั้งด้านการเงินเพราะถือผลประโยชน์ของภูมิภาคเป็นที่ตั้ง

๔.๑.๒ การเปลี่ยนแปลงทิศทางการค้าและธุรกิจและนโยบายของประเทศมหาอำนาจ

การที่สหภาพยุโรปและสหรัฐฯ ยังอยู่ในภาวะสร้างเสถียรภาพภายในและฟื้นตัว และพึ่งใช้นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจภายใน ทำให้การนำเข้าจากประเทศอื่นๆ ลดลง ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางการค้าโลกในหลายปีที่ผ่านมาและจะทวีความเร็วมากขึ้น เห็นได้จากการค้าระหว่างประเทศในเอเชียด้วยกัน โดยเฉพาะจากกลุ่มจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี ไปยังประเทศอื่นๆ ในเอเชียมีอัตราการเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจนหลังปี ๒๕๕๑ เป็นต้นมา

นโยบายเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ เหล่านี้ เช่นกลุ่มจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี ต่างมีนโยบายสนับสนุนการค้าการลงทุนไปยังประเทศอื่นๆ ในเอเชียมากขึ้น โดยจีนมียุทธศาสตร์พื้นฐานสายใหม่ในอดีตทั้งทางบกและทางทะเล และตั้งธนาคารเพื่อการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานของเอเชีย (Asian Infrastructure Investment Bank - AIIB) ญี่ปุ่นมีโครงการลดจำนวนประชากรลงจาก ๑๒๕ ล้านในปัจจุบันเหลือ ๙๐ ล้านในอีก ๓๕ ปี โดยประชากรจำนวนหนึ่งจะย้ายไปทำธุรกิจในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในอาเซียน เกาหลีเองก็มีนโยบายย้ายการผลิตทางอุตสาหกรรมเข้าไปที่เอเชียได้และประเทศในอาเซียน ส่วนอินเดียก็ได้เริ่มดำเนินการตามนโยบาย “ทำไปทางตะวันออก – Act East”

ประเทศไทยและอาเซียนเป็นจุดนัดพบของกระแสความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ดังนั้น การค้าการลงทุนจากประเทศเหล่านี้กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ประเทศไทยจะต้องคิดว่าจะทำอย่างไร นักธุรกิจไทยและประชาชนไทยจึงจะได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนี้ การรับจ้างผลิตอย่างที่เคยทำหรือส่งสินค้าพื้นฐานด้านอาหารออก จะไม่สร้างความยั่งยืนให้กับประเทศไทยใน ๑๐ ถึง ๒๐ ปีข้างหน้า ดังนั้น ปัจจุบันนี้ประเทศไทยต้องมีแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการวางตำแหน่งของประเทศในอุตสาหกรรมต่างๆ และตอบคำถามว่าประเทศไทยจะได้อะไร และต้องทำอย่างไร

๔.๑.๓ การเพิ่มและพลวัตรของประชากร

ประมาณร้อยละ ๒๙ ของการเติบโตของประชากรในโลกใน ๕ ปีข้างหน้า (ประมาณ ๑๖๐ ล้านคน) จะมาจากประเทศในเอเชียได้ โดยเฉพาะในอินเดีย บังคลาเทศ และปากีสถานซึ่งเป็นประเทศยากจนในขณะเดียวกัน กลุ่มประเทศที่เจริญแล้วจะมีการเพิ่มของประชากรน้อยและเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ปรากฏการณ์นี้จะทำให้มีการเคลื่อนย้ายของประชากรจำนวนมากจากพื้นที่ซึ่งไม่มีการจ้างงานไปสู่พื้นที่ซึ่งมีการจ้างงานและแรงงานขาดแคลนในเอเชียอย่างที่ไม่เคยได้เห็นมาก่อน ปัญหาโรฮิงยา จึงเป็นเพียงภาพเล็กๆ ของปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นในเอเชีย การเพิ่มของประชากรและการจ้างงานจะทำให้อัตราการเข้าสู่เมือง

เอเชียสูงมาก และเป็นกลุ่มรายได้ปานกลางที่ใหญ่ที่สุดและมีการเติบโตมากที่สุดในโลก อันเป็นโอกาสมหาศาลที่กำลังจะเกิดขึ้นใน ๑๐-๒๐ ปีข้างหน้า

๔.๑.๔ ผลกระทบของเทคโนโลยีการสื่อสารต่อการทำธุรกิจ สังคม และการเมือง

การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารทำให้การทำธุรกิจทั้งในประเทศและโดยเฉพาะกับต่างประเทศง่าย สะดวกรวดเร็ว และค่าใช้จ่ายลดลงอย่างมาก วิธีการทำการค้าเปลี่ยนไป และระบบการค้ากำลังเปลี่ยนไป การเป็นจุดเชื่อมทางด้านการค้า การทำธุรกิจของไทย หมายความว่าประเทศไทยจะต้องเพิ่มความพร้อมทางด้านนี้ แต่ปัจจุบันนี้ การแข่งขันกันเองภายในประเทศทำให้ประเทศไทยโดยรวมมีประสิทธิภาพในการให้บริการทางด้านนี้ และเมื่อคิดถึงอนาคตแล้ว ความไม่พร้อมเหล่านี้กำลังจะเป็นอุปสรรคสำคัญอีกครั้งหนึ่งที่จะทำให้ประเทศไทยพลาดโอกาสสำคัญ

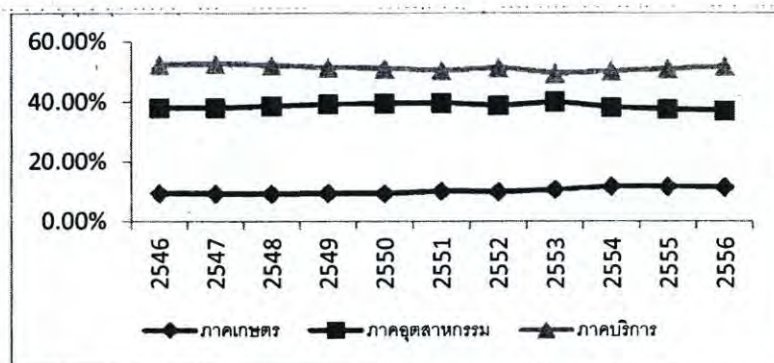
๔.๑.๕ ความเหลื่อมล้ำของรายได้

ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ในภูมิภาคอาเซียนกำลังเป็นปัญหาในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเฉพาะเมื่อบางประเทศใช้วิธีการในการดักกำไรจากการทำธุรกิจในประเทศอื่นๆ ได้ ซึ่งนอกจากจะสร้างความเหลื่อมล้ำของเศรษฐกิจในภูมิภาคแล้ว ยังสร้างความไม่พอใจจากประเทศอื่นๆ ซึ่งร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาค ถ้าหากไม่มีการแก้ไขให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น ประเทศที่พัฒนามากกว่าอาจจะมีความเสี่ยงในการที่จะถูกประเทศอื่นๆ ตั้งข้อรังเกียจในการทำธุรกิจด้วย ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ภายในประเทศต่างๆ ก็เป็นปัญหาทางการเมืองในประเทศด้วย ดังเช่นที่ประเทศไทยประสบอยู่ในปัจจุบันนี้ จากปัญหาทางเศรษฐกิจ จะกลายเป็นปัญหาทางสังคม และลุกลามไปเป็นปัญหาทางการเมือง

การเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคทั้ง ๕ ประการนี้มีผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเป็นประเมนผลกระทบและสร้างแผนงานที่รองรับการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างเป็นระบบ

๔.๒ การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ

๔.๒.๑ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเศรษฐกิจไทย โครงสร้างของเศรษฐกิจไทยมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมา ที่น่าสนใจคือสัดส่วนของภาคเกษตร ซึ่งยังอยู่ในระดับร้อยละ ๑๑ ของผลผลิตมวลรวม (GDP) ของประเทศ เมื่อเทียบกับประเทศที่มีการพัฒนาในระดับเดียวกับ ภาคเกษตรนับว่ามีสัดส่วนสูงมาก สาเหตุสำคัญคือประเทศไทยได้รับประโยชน์อย่างมากจากแรงงานของประเทศเพื่อนบ้านที่ไหลเข้ามาในภาคการผลิตนี้ทำให้มีแรงงานมากพอที่จะสร้างผลผลิตเทียบกับภาคการผลิตอื่นๆ ได้ (รูปที่ ๑ สัดส่วนของ GDP จำแนกตามรายอุตสาหกรรม)

รูปที่ ๑ สัดส่วนของ GDP จำแนกตามรายอุตสาหกรรม

อย่างไรก็ตามในอนาคต การผลิตภาคเกษตรจะต้องสู้กับความต้องการแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้นในประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้ เนื่องจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้เริ่มดีขึ้นและเทคโนโลยีเริ่มดีขึ้นจากการลงทุนซึ่งมาจากทั้งประเทศไทยและประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศจีน และต่อไปอาจจะเป็นอินเดียและแม้แต่ตะวันออกกลาง ประเทศไทยจึงต้องมีแผนระยะยาวสำหรับสินค้าเกษตรหลักๆ ของประเทศโดยต้องคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงในบทบาทของประเทศมหาอำนาจต่างๆ ในสินค้าเหล่านี้และเลือกสินค้าที่ประเทศไทยได้เปรียบเพื่อใช้ในการสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตรซึ่งต้องการอยู่ในภาคการผลิตนี้ ในขณะที่เดียวกัน ต้องสร้างทางเลือกและความพร้อมให้กับเกษตรกรซึ่งต้องออกไปสู่ภาคการผลิตอื่นๆ

การพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าของประเทศไทยได้เดินมาถึงจุดเปลี่ยนสำคัญเนื่องจากค่าแรงในประเทศสูงขึ้น และค่าแรงในประเทศใหม่ในอาเซียนยังถูกอยู่ ทำให้ความได้เปรียบของประเทศไทยในเรื่องค่าแรงงานหมดไป จำเป็นต้องปรับศักยภาพของแรงงานให้สูงขึ้น

ภาคบริการเป็นภาคการผลิตที่ใหญ่ที่สุดและมีการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมาหลังจากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจโลก ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นอนาคตของประเทศไทยระยะยาว โดยภาคบริการที่เติบโตเร็วที่สุดคือ โรงแรมและภัตตาคาร บริการทางการเงิน และบริการการศึกษา ซึ่งเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๙.๗๑ ๙.๕๗ และ ๗.๒๙ ตามลำดับ ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องมีแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจสำคัญในการดูแลให้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นได้อย่างเหมาะสมและยังความเจริญมาสู่ประชากรในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้อย่างเป็นระบบ

๔.๒.๒ การกระจายตัวของการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดต่างๆ ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและอัตราการเติบโตของบางจังหวัดจะเพิ่มขึ้นอย่างมากในอนาคตเมื่อพิจารณาจะความเจริญที่เกิดขึ้นในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา จะเห็นว่าจังหวัดชายแดนซึ่งมีธุรกรรมกับประเทศเพื่อนบ้านจัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดที่มีการเติบโตสูงสุดของประเทศ และใน ๒๐ จังหวัดที่มีการเติบโตสูงที่สุดส่วนใหญ่เป็นจังหวัดชายแดน ระบบการบริหารและการปกครองจำเป็นต้องมีการกระจายตัวออกจากส่วนกลางเพื่อรองรับการเติบโตเหล่านี้ เช่น การจัดระบบบริหารการคลัง ทั้งด้านการจัดเก็บภาษี และการใช้งบประมาณ ระบบบริหารซึ่งให้อำนาจในพื้นที่สูงขึ้น และระบบบริหารเฉพาะพื้นที่ซึ่งมีลักษณะพิเศษ (เช่น ทักษะ อำนาจ ของเจ้าหน้าที่ตามพื้นที่ชายแดน) เป็นต้น (ตารางที่ ๑ อัตราการเติบโตของจังหวัดในประเทศไทย)

อัตราการใช้ของผลผลิตสูงสุด 20 จังหวัด

	จังหวัด	เฉลี่ย 2552-2556
1	0103 - เลย	9.78%
2	0105 - มุกดาหาร	8.32%
3	0112 - อุบลราชธานี	8.16%
4	0106 - นครพนม	7.68%
5	0102 - อุตรดิตถ์	7.33%
6	0301 - ภูเก็ต	7.24%
7	0216 - พิจิตร	6.91%
8	0119 - อำนาจเจริญ	6.66%
9	0111 - ยโสธร	6.64%
10	0402 - ฉะเชิงเทรา	6.44%
11	0108 - กาฬสินธุ์	6.37%
12	0115 - สุรินทร์	6.36%
13	0214 - สุโขทัย	6.33%
14	0117 - ศรีสะเกษ	6.16%
15	0114 - บุรีรัมย์	5.80%
16	0705 - นครปฐม	5.64%
17	0107 - สกลนคร	5.54%
18	0113 - ร้อยเอ็ด	5.39%
19	0116 - มหาสารคาม	5.19%
20	0403 - ระยอง	5.18%

ตารางที่ ๑ อัตราการใช้ของจังหวัดในประเทศไทย

๔.๓ ปัญหาและความท้าทาย

ปัญหาและความท้าทายที่ประเทศไทยประสบอยู่คือ

๔.๓.๑ การลดลงของความสามารถในการแข่งขันของไทย จากการประมาณการของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) แสดงให้เห็นว่าในอีก ๕ ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะตกจากอันดับ ๒ ในอาเซียนมาเป็นอันดับที่ ๔ ตามหลังมาเลเซียและฟิลิปปินส์ (ตารางที่ ๒ ที่มาของความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลกใน ๕ ปีข้างหน้า)

	2556	2562	อัตราการ	สัดส่วน	สัดส่วน	สัดส่วนของ
	(พันล้านเหรียญสหรัฐ.)		%	%	ถ่วง	การเติบโต
					น้ำหนัก	
อินโดนีเซีย	870	1,231	41.44%	1.17%	0.48%	1.35%
มาเลเซีย	313	536	71.10%	0.42%	0.30%	0.83%
ฟิลิปปินส์	272	517	90.13%	0.36%	0.33%	0.92%
ไทย	387	493	27.37%	0.52%	0.14%	0.40%
สิงคโปร์	298	369	23.87%	0.40%	0.10%	0.27%
เวียดนาม	171	281	64.99%	0.23%	0.15%	0.42%
เมียนมา	57	112	97.22%	0.08%	0.07%	0.21%
กัมพูชา	16	26	69.49%	0.02%	0.01%	0.04%
บรูไน	16	20	23.09%	0.02%	0.00%	0.01%
สปป.ลาว	11	19	73.76%	0.01%	0.01%	0.03%
อาเซียน	2,410	3,605	49.54%	3.23%	1.60%	4.47%
จีน	9,469	15,519	63.89%	12.68%	8.10%	22.65%
ญี่ปุ่น	4,899	5,433	10.92%	6.56%	0.72%	2.00%
เกาหลี	1,304	2,097	60.73%	1.75%	1.06%	2.97%
เอเชีย ต.อ.เฉียงเหนือ	15,672	23,049	47.07%	20.98%	9.88%	27.62%
เอเชียใต้	2,380	3,898	63.77%	3.19%	2.03%	5.68%
เอเชียอื่น ๆ	6,732	8,856	31.55%	9.01%	2.84%	7.95%
เอเชีย	27,195	39,408	44.91%	36.41%	16.35%	45.73%
สหรัฐอเมริกา	16,768	22,148	32.08%	22.45%	7.20%	20.14%
สหภาพยุโรป	17,512	22,328	27.50%	23.44%	6.45%	18.03%
ลาตินอเมริกา	5,749	7,469	29.93%	7.70%	2.30%	6.44%
ที่เหลือในโลก	7,476	10,054	34.49%	10.01%	3.45%	9.65%
โลก	74,699	101,406	35.75%	100.00%	35.75%	100.00%

ตารางที่ ๒: ที่มาของความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลกใน ๕ ปีข้างหน้า
ที่มา: World Economic Outlook database, IMF, ตุลาคม ๒๕๕๗

๔.๓.๒ ประเทศไทยมียุทธศาสตร์จำนวนมากทั้งในระดับชาติ ระดับอุตสาหกรรม ระดับพื้นที่ ทั้งภาครัฐและเอกชน แต่มีลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขาดการกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกัน ทำให้ประเทศไทยขาดภาพรวมของทิศทางอนาคตที่ชัดเจน

๔.๓.๓ ขาดการพัฒนาความพร้อมด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพียงพอที่จะยกระดับประเทศไทยขึ้นมาจากประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อย ทำให้แต่ละรัฐบาลมีนโยบายใหม่ที่พยายามไม่ซ้ำกับรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองอื่น

๔.๓.๔ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถเกิดบูรณาการในการดำเนินการตามเป้าหมายรวมของประเทศได้ แต่ละหน่วยงานต่างเดินหน้าตามแผนระยะยาวของตนเอง โดยมีได้คำนึงถึงแผนการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นๆ และยังเกิดการผลักรถการการทำงานระหว่างหน่วยงาน

๔.๓.๕ ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายกับต่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในการทำงาน กระทรวงการต่างประเทศเป็นเสมือนผู้ประสานงานแต่เนื้องานและความรับผิดชอบอยู่กับหน่วยงานต่างๆ เมื่อเกิดปัญหาระหว่างประเทศ (ในกรณีแรงงานโรฮิงยา ซึ่งเกี่ยวข้องกับทั้ง ทหาร ตำรวจ แรงงาน ศุลกากร เศรษฐกิจ และต่างประเทศ) ทำให้ขาดผู้รับผิดชอบโดยตรงทำให้เกิดปัญหาสะสม

๔.๓.๖ ขาดการจัดเก็บข้อมูลเชิงลึก (Intelligence Information) ของอุตสาหกรรมต่างๆ ในตลาดโลก ซึ่งจำเป็นในการกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ในอนาคตของอุตสาหกรรมเหล่านั้น

ปัญหาสำคัญสำหรับประเทศไทย นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น คือ ปัญหาด้านความไม่แน่นอนทางการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและนักลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เศรษฐกิจเกิดความไม่แน่นอน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องบริหารความไม่แน่นอนนี้โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจระยะ

ยาวของประเทศให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดแผนปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศไทยที่สอดคล้องกัน เพื่อสร้างความพร้อมให้ประเทศไทยสามารถเผชิญสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ที่กำลังเกิดขึ้น รัฐบาลต่าง ๆ ก็อาจจะมึนโยบายในการทำให้บรรลุเป้าหมายระยะยาวนี้ ซึ่งจะเป็นการสร้างความต่อเนื่องในการเดินไปสู่เป้า

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของไทยกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการค้ากับประเทศจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี (กลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียกำลังมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะกับประเทศในกลุ่มอาเซียน เอเชียใต้ และตะวันออกเฉียงกลางกลุ่มอ่าว (Gulf Council Cooperation-GCC)

๒) กลุ่มจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี มีนโยบายมุ่งขยายธุรกิจไปประเทศด้านมหาสมุทรอินเดียมากขึ้น ในขณะที่อินเดียมีนโยบายดึงดูดการค้าการลงทุนจากกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียง ทำให้ประเทศไทยและอาเซียนเป็นจุดนัดพบตามธรรมชาติ

๓) โครงสร้างเศรษฐกิจไทยกำลังจะต้องเปลี่ยนเพราะภาคเกษตรจะขาดแรงงานและการเข้าสู่ตลาดของจีนและอินเดีย ภาคอุตสาหกรรมก็จะหดตัวลงเนื่องจากค่าแรงในประเทศที่สูงขึ้นทำให้การลงทุนย้ายไปสู่ประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ภาคบริการมีการเจริญเติบโตสูง ต้องการนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาเสริม

๔) เศรษฐกิจในประเทศถึงแม้มีการกระจุกตัวอยู่ที่กรุงเทพฯ แต่การกระจายตัวของความเจริญสู่จังหวัดต่างๆ ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะ ๑๐ ปี ที่ผ่านมา โดยเฉพาะในจังหวัดในเขตชายแดน ต้องปรับระบบบริหารให้พื้นที่มีอำนาจในการตัดสินใจ และให้มีบุคคลากรที่มีความสามารถเหมาะสมกับพื้นที่

๕) ระบบโครงสร้างการบริหารซึ่งมุ่งแต่ภายในประเทศและรวมศูนย์อยู่ส่วนกลาง ไม่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองซึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดการบริหารประเทศในขณะนี้ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบราชการหรือทำให้ระบบที่มีอยู่มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น นอกจากจะไม่พอแล้วแล้วอาจจะสร้างปัญหามากขึ้น ประเทศไทยควรปฏิรูประบบการบริหารให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในอนาคต

๖) ประเทศไทยจำเป็นต้องรวมกำลังทั้งภาครัฐและเอกชนในการสร้างแผนระยะยาวสำหรับประเทศ ดำเนินการเพื่อให้ได้ประโยชน์จากโอกาสมหาศาลในครั้งนี้

๗) การดำเนินการนั้นจะเกิดขึ้นในอุตสาหกรรมต่างๆ แต่ละด้าน ทั้งเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตและบริการต่างๆ แต่ละอุตสาหกรรมมีการผลิต การตลาด การบริหารจัดการที่แตกต่างกัน และได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมใหม่ในภูมิภาคและในโลกไม่เหมือนกัน การบรรลุเป้าหมายของประเทศจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์รายอุตสาหกรรมที่ชัดเจนเพื่อให้แต่ละอุตสาหกรรมมีความสำเร็จ (หรือที่ไม่สามารถไปต่อก็ต้องหาทางเยียวยาหาทางอื่นไป) และเมื่อทุกอุตสาหกรรมแต่ละอุตสาหกรรมเดินไปตามเป้าหมายได้ ประเทศก็จะสามารถบรรลุเป้าหมายของชาติได้

๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ

ข้อเสนอของการปฏิรูปเศรษฐกิจประเทศซึ่งสภาพปฏิรูปได้ดำเนินการไปแล้วเป็นส่วนสำคัญของยุทธศาสตร์ที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

๕.๑ การดำเนินการของสภาปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ

การปฏิรูปเศรษฐกิจของสภาปฏิรูปแห่งชาติ รัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ.๒๕๕๗ ได้กำหนดประเด็นการปฏิรูปไว้ทั้งหมด ๑๑ ด้าน^๓ ซึ่งรวมถึงการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ จากการอภิปรายและระดมความคิดของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้สรุปวาระการปฏิรูปไว้ทั้งหมด ๓๙ วาระ ซึ่งเป็นวาระการปฏิรูปที่เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจโดยตรง มีอยู่ทั้งหมด ๖ วาระ และรวมถึงวาระพัฒนาด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การทำงานของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ด้านเศรษฐกิจ ได้ให้ความสำคัญของการปฏิรูปเศรษฐกิจในสองด้านคือ ด้านเศรษฐกิจมหภาค และด้านเศรษฐกิจจริง จึงได้แบ่งคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจออกเป็น ๒ คณะ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจการเงินและการคลัง (คณะเศรษฐกิจ ๑) ซึ่งจะดูแลการปฏิรูปเศรษฐกิจทางด้านเศรษฐกิจมหภาค โดยมีเป้าหมายการปฏิรูป ดังนี้ คือ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ของประชาชน เสริมสร้างและรักษาวินัยการเงินและการคลัง เสริมสร้างธรรมาภิบาลและลดปัญหาคอร์รัปชันในภาครัฐและเอกชน และเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารราชการ และเพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปเป็นไปตามที่ได้วางไว้ คณะเศรษฐกิจ ๑ จึงได้เสนอมวาระปฏิรูปและพัฒนา ดังนี้

ที่	วาระปฏิรูป	เรื่อง
๑	๘	การปฏิรูประบบและโครงสร้างภาษี
๒	๙	การปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
๓	๑๓	การปฏิรูปการเงินฐานรากและสหกรณ์ออมทรัพย์
๔	วาระพัฒนา	การจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำสภา (Parliamentary Budget Office-PBO)
๕	วาระพัฒนา	แนวทางการส่งเสริมการให้ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน
๖	วาระพัฒนา	แนวทางการปฏิรูประบบประกันสุขภาพ
๗	วาระพัฒนา	การลดความเหลื่อมล้ำ
๘	วาระพัฒนา	แนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ภายในปี ๒๕๗๕
๙	วาระพัฒนา	แนวทางการจัดการทำแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจร่วมชายแดน...

ตารางที่ ๓ วาระปฏิรูปคณะเศรษฐกิจ ๑

(๒) คณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ท่องเที่ยวและบริการ (คณะเศรษฐกิจ ๒) ซึ่งจะดูแลการปฏิรูปเศรษฐกิจทางด้านภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) โดยมีเป้าหมายการปฏิรูป ดังนี้ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจโดยทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศการค้าก้าวหน้า (Advanced Trading Nation) เสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงภูมิภาค สร้างสังคม

^๓ ๑. การเมือง ๒. การบริหารราชการแผ่นดิน ๓. กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ๔. การปกครองท้องถิ่น ๕. การศึกษา ๖. เศรษฐกิจ ๗. พลังงาน ๘. สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ๙. สื่อสารมวลชน ๑๐. สังคม ๑๑. อื่น ๆ

ผู้ประกอบการให้เข้มแข็ง และพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการด้านต่างๆให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปเป็นไปตามที่ได้วางไว้ คณะเศรษฐกิจ ๒ จึงได้เสนอวาระปฏิรูปและพัฒนา ดังนี้

ที่	วาระปฏิรูป	เรื่อง
๑	๑๒	การผูกขาดและการแข่งขันที่เป็นธรรม
๒	๑๔	การปฏิรูปภาคการเกษตร
๓	๑๕	การสร้างสังคมผู้ประกอบการ
๔	วาระพัฒนา	การท่องเที่ยว
๕	วาระพัฒนา	แผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์
๖	วาระพัฒนา	เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)
๗	วาระพัฒนา	การส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของไทย
๘	วาระพัฒนา	การเป็นจุดเชื่อมโยงในอาเซียน (ASEAN Hub)

ตารางที่ ๔ วาระปฏิรูปคณะเศรษฐกิจ ๒

ข้อเสนอการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศไทยทั้งหมดนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการปฏิรูปประเทศไทยเพื่อให้ประเทศไทยมีความพร้อมที่จะเป็นประเทศพัฒนาแล้วในปี พ.ศ.๒๕๗๕ ทั้งนี้รวมถึงการรักษาเสถียรภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในท่ามกลางพลวัตของเศรษฐกิจโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

๕.๒ ข้อเสนอเป้าและแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ ควรจะมีเป้าหมายที่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจนและมีแผนปฏิบัติซึ่งพาไปสู่เป้าหมายเหล่านี้ และเพื่อให้มีความโปร่งใสในการประเมินผลของการดำเนินการตัวชี้วัดเหล่านี้อาจจะใช้ตัวชี้วัดที่เป็นสากลซึ่งจัดทำโดยองค์กรระหว่างประเทศหรือองค์การที่เป็นอิสระ

๕.๒.๑ เป้าหมายยุทธศาสตร์เศรษฐกิจที่วัดได้เป็นสากล

เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Country) ได้สามารถเข้าสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Country) จึงได้กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์เศรษฐกิจที่วัดได้เป็นสากล ดังนี้

(๑) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี พ.ศ.๒๕๗๕ โดยมีตัวชี้วัดเป้าหมาย ๖ ตัวชี้วัด ที่จะต้องบรรลุได้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ดังนี้

(๑.๑) เพิ่มรายได้ต่อคนของประชากร ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนอย่างน้อยคนละ ๔๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน^๔ โดยมีเป้าหมายการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖ ต่อปี

(๑.๒) ลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยสุด (ร้อยละ ๑๐ จากน้อยที่สุด) ต้องมีรายได้เฉลี่ยต่อคน อย่างน้อยคนละ ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน^๕

^๔ รายได้ปี พ.ศ.๒๕๕๗ เฉลี่ยต่อคนของประเทศ เท่ากับ ๑๕,๒๗๖ บาท/คน/เดือน เท่ากับเพิ่มขึ้น ๒.๖ เท่า และจากการศึกษาของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ หากเศรษฐกิจไทยขยายตัวเฉลี่ยปีละร้อยละ ๕ จะทำให้เศรษฐกิจไทยจะสามารถขยับฐานะขึ้นเป็นประเทศรายได้สูง (Developed Country) ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๖๙ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เศรษฐกิจฉบับนี้

^๕ รายได้ของกลุ่มนี้ในปัจจุบัน คือ ๔,๓๑๒ บาท/คน/เดือน จึงเป็นการเพิ่มขึ้น ๓.๕ เท่า

(๑.๓) ลดการฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยดัชนี Corruption Perception Index^๖ อยู่ในอันดับน้อยที่สุด ๒๐ ประเทศแรกของโลก

(๑.๔) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยดัชนีความสามารถในการแข่งขัน Global Competitiveness Index อยู่ในระดับสูงในกลุ่มประเทศ ๑๕ อันดับแรกของโลก จาก ๑๔๔ ประเทศ (ร้อยละ ๑๐ ประเทศแรกของโลก).^๗

(๑.๕) เพิ่มความรู้ของประชากรให้อ่านออกเขียนได้และมีความรู้ด้านการเงินและคอมพิวเตอร์พื้นฐานโดยดัชนี Education Index^๘ และ Financial Literacy Index^๙ อยู่ในกลุ่มลำดับสูงสุดร้อยละ ๑๐ ของโลก

(๑.๖) เพิ่มคุณภาพและการเข้าถึงของประชาชนในสาธารณูปโภคพื้นฐานทุกด้าน โดยเฉพาะด้านอาหาร น้ำ ที่อยู่ สาธารณะสุข การเงิน การศึกษา ไฟฟ้า อินเทอร์เน็ต (พื้นฐาน) คมนาคม ขนส่ง การสื่อสาร สิ่งแวดล้อมที่ดี และมีความมั่นคงและปลอดภัย โดยดัชนีการพัฒนามนุษย์ Human Development Index^{๑๐} อยู่ในกลุ่มลำดับสูงสุด ๑๕ อันดับแรกของโลก

๕.๒.๒ แผนดำเนินการยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเพื่อที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

ข้อเสนอนี้เป็นข้อเสนอแนะทางของการดำเนินยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเบื้องต้น การดำเนินการในรายละเอียดเป็นขั้นถัดไป ซึ่งต้องศึกษาข้อมูลเชิงลึกและวิเคราะห์รายละเอียด รวมทั้งปรึกษารัฐบาลกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ดังนั้นแนวทางในการดำเนินการยุทธศาสตร์เศรษฐกิจจึงแบ่งออกเป็น ๓ มิติ มิติที่หนึ่งยุทธศาสตร์เศรษฐกิจระดับประเทศ มิติที่สองยุทธศาสตร์เศรษฐกิจรายอุตสาหกรรม และมิติที่สามยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเชิงพื้นที่ ซึ่งทั้ง ๓ มิติ มีความเชื่อมโยงสอดประสานกัน แต่มีบทบาทของผู้ดำเนินการขับเคลื่อนต่างกัน กล่าวคือ ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจระดับประเทศจะเป็นยุทธศาสตร์เชิงนโยบายในการดำเนินมาตรการต่างๆ อันเป็นโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่สำคัญโดยอาศัยแรงขับเคลื่อนหลักมาจากภาครัฐ ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจรายอุตสาหกรรมเป็นยุทธศาสตร์ในระดับอุตสาหกรรมที่อาศัยแรงขับเคลื่อนหลักจากภาคเอกชน และยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเชิงพื้นที่เป็นยุทธศาสตร์ในระดับจุลภาคในพื้นที่สำคัญที่อาศัยแรงขับเคลื่อนหลักเป็นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่นั้นๆ

๕.๒.๓ ข้อเสนอองค์ประกอบหลักในการดำเนินการ

การดำเนินการยุทธศาสตร์ชาติเป็นกระบวนการซึ่งเริ่มจากการกำหนดนโยบายจากส่วนกลางและสื่อสารนโยบายดังกล่าวลงสู่หน่วยงานต่างๆ เพื่อปฏิบัติการในระดับหน่วยงานและพื้นที่

^๖ปัจจุบัน ๒๐๑๔ Corruption Perception Index ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ ๘๕ จาก ๑๗๕ ประเทศ ที่ระดับคะแนน ๓๗ คะแนน โดย Transparency International

^๗ปัจจุบัน ๒๐๑๔-๒๐๑๕ Global Competitiveness Index ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ ๓๑ ของโลกของจาก ๑๔๔ ประเทศ โดย World Economic Forum

^๘ดัชนี Education Index ประกอบด้วย Health and Education Index และ Higher Education and Training Index ปัจจุบัน ๒๐๑๔-๒๐๑๕ ประเทศไทยอยู่ที่อันดับ ๖๖ และ ๕๙ ตามลำดับ จาก ๑๔๔ ประเทศโดย World Economic Forum

^๙ปัจจุบัน ๒๕๕๗ Financial Literacy Index อยู่ที่ ๖๘ คะแนน จากการสำรวจของ MasterCard

<http://masterintelligence.com/content/intelligence/en/research/reports/2015/mastercard-financial-literacy-index-report-2014h1.html>

^{๑๐}เป็นดัชนีการวัดและเปรียบเทียบ ความยากจน การรู้หนังสือ การศึกษา อายุขัย การคลอดบุตร และปัจจัยอื่นๆ ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก เป็นวิธีการวัดความอยู่ดีกินดีตามมาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กและเยาวชน หลายคนใช้ดัชนีการพัฒนามนุษย์ของสหประชาชาตินี้ในการระบุว่าประเทศใดประเทศหนึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศที่กำลังพัฒนา หรือประเทศพัฒนาน้อยที่สุดปัจจุบัน ๒๐๑๔-๒๐๑๕ Human Development index ประเทศไทย จัดอยู่ในอันดับที่ ๘๙ จาก ๑๘๗ ประเทศ โดย United Nation Development Program

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Country) ประเทศไทยต้องดำเนินการสร้างแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศระยะยาว ๑๗ ปี แล้วทำแผนระยะสั้น ๕ ปี เพื่อขับเคลื่อน โดยมีการประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทุกปี

ดังนั้นการบริหารวิธีการดำเนินการยุทธศาสตร์ จึงมีขั้นตอนพิเศษซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป ใน ๕.๔ และ ๕.๕

๕.๓ ข้อเสนอแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ นั้นแบ่งออกเป็น ๓ มิติ คือ

๕.๓.๑ มิติที่หนึ่ง แผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจระดับประเทศ

ในระดับมหภาคของการบริหารด้านเศรษฐกิจ คือ การมีวินัยทางการเงินและการคลัง มีระบบกฎหมายที่ยุติธรรมโปร่งใส มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม ซึ่งจะสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ในทางยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ จะมีเป้าหมายเพิ่มขึ้นมาคือนโยบายอะไรที่มีความเร่งด่วน และสำคัญ ดังนั้น ข้อเสนอการปฏิรูปด้านมหภาคจึงได้กำหนดเรื่องการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจและระบบกฎหมายภาษีอากรไว้ด้วยเหตุผลดังนี้

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศไทยที่เด่นที่สุดคือชัยภูมิที่ตั้งซึ่งเป็นจุดผ่านของการทำธุรกิจระหว่างประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี กับ ประเทศที่เหลือในเอเชีย ซึ่งในขณะนี้เป็นที่จับตาและเป็นเป้าหมายของประเทมหาอำนาจต่างๆ เห็นได้จากนโยบายมุ่งหาเส้นทางการค้าจากปากมหาสมุทรแปซิฟิกไปสู่ประเทศด้านมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งรวมทั้งกลุ่มประเทศในเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา ตลอดไปจนถึงยุโรป ดังนั้น เพื่อกำหนดให้ประเทศไทยได้ประโยชน์จากเส้นทางการค้านี้ อันดับแรกประเทศไทยควรมีแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย (หรือ การเชื่อม ๒ สมุทร) เพื่อรองรับการค้า การทำธุรกิจที่กำลังเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และสร้างระบบสิ่งแวดล้อมรองรับธุรกิจที่ตามมาจากโครงสร้างพื้นฐานนี้ โดยทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์ คือทั้งการค้า การลงทุน และธุรกรรมอื่นๆ ที่ก้าวหน้าและทันสมัย โดยเฉพาะการบริการต่างๆ ซึ่งจำเป็นต่อการทำธุรกิจ และมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และค่าใช้จ่ายต่ำ มีระบบกฎหมายที่โปร่งใสเป็นธรรม ทันสมัย ได้มาตรฐานโลก

(๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อม ๒ สมุทร

โครงสร้างพื้นฐานที่ต้องการประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ และโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสถาบันรวมทั้งระบบ

(๑.๑) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบโครงสร้างพื้นฐาน (วาระการพัฒนา)^{๑๑}

โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง (บก อากาศ น้ำ) และการสื่อสาร โดยแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปครอบคลุมถึง ๑) การปฏิรูปกระบวนการจัดการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ ให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ๒) การจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อเป็นองค์กรที่รับผิดชอบด้านการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ชาติและแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ของประเทศ ๓) การปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐานของเครือข่ายโทรคมนาคม ๔) การปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ พระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พระราชบัญญัติการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีศุลกากร การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น ๕) การเพิ่ม

^{๑๑} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่องแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐาน

ระบบงบประมาณและการลงทุนภาครัฐ ๖) การพัฒนาบุคลากรวิชาชีพโลจิสติกส์ ทั้งนี้ มีเป้าหมายที่จะลดต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละ ๑๔.๑ ภายใน ๕ ปี

(๑.๒) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ (วาระการปฏิรูปที่ ๙)^{๑๖}

การปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจในภาพรวม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยมีข้อเสนอในการปฏิรูปดังนี้ ๑) กำหนดบทบาทและภารกิจของส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจให้ชัดเจน โดยการแยกให้ชัดเจนระหว่างหน่วยงาน ๔ ประเภท คือ หน่วยงานกำกับนโยบาย (Policy Maker) หน่วยงานกำกับดูแล (Regulator) หน่วยงานที่ทำหน้าที่แทนเจ้าของ (Owner) และหน่วยปฏิบัติการหรือผู้ให้บริการ (Operator or Service Provider) ๒) กำหนดให้หน่วยงานแต่ละประเภทไม่ทำภารกิจซ้ำซ้อน เพื่อลดการขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ระหว่างหน่วยงาน ๓) ออกกฎหมายจัดตั้งองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง ๔) กำหนดให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่เจ้าของรัฐวิสาหกิจทำการทบทวนเหตุผลแห่งการดำรงอยู่ของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง ๕) ออกกฎหมายกำหนดให้รัฐบาลสามารถใช้รัฐวิสาหกิจเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในกรณีพิเศษได้ การปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ (สถาบันการเงินเฉพาะกิจ) เพื่อให้การบริหารงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการบริหารงานที่มีหลักธรรมาภิบาล ป้องกันความสูญเสีย การแทรกแซงทางการเมืองและการทุจริต เต็มเต็มช่องทางทางการเงินให้กับประชาชนที่ต้องการใช้บริการทางการเงินได้อย่างแท้จริง อีกทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนจากต่างประเทศ

(๑.๓) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบโครงสร้างภาษีอากร (วาระการปฏิรูปที่ ๘ เศรษฐกิจ ๑)^{๑๗} เพื่อให้ระบบภาษีอากรมีความทันสมัย มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร เป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม ไม่ซับซ้อนและมีความเพียงพอของรายได้เพื่อให้ระบบภาษีอากรเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือทางการคลังที่เอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืน โดยมียุทธศาสตร์ในการปฏิรูปดังนี้ ๑) แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ชัดเจนว่าภาษีของไทยมี ๒ ระดับ คือ ภาษีระดับชาติและภาษีระดับท้องถิ่น ๒) การจัดแบ่งภาษีท้องถิ่นเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดรายได้ท้องถิ่นมากพอหรือเพียงพอกับการใช้จ่ายและสามารถบริหารตัวเองได้ ๓) การเร่งทำภาษีให้ครบถ้วนโดยเร่งรัดภาษีมรดก ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้เกิดภาษีระดับท้องถิ่นและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๔) ปรับอัตราภาษี โดยการปรับลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้เหลืออัตราสูงสุดไม่เกินอัตราภาษีของนิติบุคคล ปรับลดหรือยกเลิกภาษีหัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินปันผล ปรับเพิ่มช่วงเงินได้ของอัตราภาษีให้ได้กว้างและสูงขึ้น จาก ๔ ล้านบาทขึ้นไป เป็น ๑๐ ล้านบาทขึ้นไป เพื่อให้อัตราภาษีสูงสุดใช้กับเงินได้สุทธิที่สูงขึ้นกว่าเดิมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศและรายได้ของประชาชนที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ๕) ยกเลิกอากรแสตมป์ ๖) ปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีให้ครอบคลุมผู้พึงต้องเสียภาษีให้กว้างขึ้นโดยการขึ้นทะเบียนผู้เสียภาษี ๗) จัดตั้งคณะกรรมการการปฏิรูปภาษีอากรระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่ในการทบทวนกฎหมายภาษีต่างๆ และการพิจารณาร่างกฎหมายภาษีใหม่ ทบทวนกฎหมายภาษีอากรเป็นระยะๆ เพื่อให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจอยู่เสมอ โดยแผนการปฏิรูประบบภาษีอากรดังกล่าวนี้ จะเชื่อมต่อไปยังคณะกรรมการปฏิรูปภาษีอากรของกระทรวงการคลัง และคณะกรรมการขับเคลื่อน เพื่อทำการยกร่างประมวลรัษฎากรฉบับใหม่ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

^{๑๖} รายละเอียด ในภาคผนวก เรื่องแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ

^{๑๗} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบโครงสร้างภาษีอากร

(๑.๔) การจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำสภา (Parliamentary Budget Office-PBO) (วาระพัฒนา) การจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำสภา (Parliamentary Budget Office-PBO) เป็นการเสริมศักยภาพของรัฐสภาให้สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และติดตาม ระบบการคลังของประเทศเพื่อ โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลงบประมาณต่างๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาและเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน

(๒) การทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์ ทั้งการค้า การลงทุน และธุรกรรมอื่นๆ ที่ก้าวหน้าทันสมัย (หรือเป็นพาณิชย์ภูมิก้าวหน้า - Advanced Trading Nation)

เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการทำธุรกิจ ในภูมิภาค ประเทศไทยต้องมีระบบการบริหารด้านเศรษฐกิจที่ทันสมัยเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีการปฏิรูปเรื่องต่างๆ ดังนี้

(๒.๑) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปเพื่อให้การแข่งขันมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม (วาระการปฏิรูปที่ ๑๒ เศรษฐกิจ ๒)^{๑๔} เรื่องการปฏิรูปกฎหมายแข่งขันทางการค้า เพื่อผลักดันให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายการแข่งขันทางการค้า ให้มีความทันสมัยและมีความคล่องตัวในการบังคับใช้ ผู้บังคับใช้กฎหมายมีความเป็นอิสระ และความโปร่งใสในการดำเนินงานและการตัดสินใจ และกระบวนการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงกำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกฎหมายการแข่งขันทางการค้า โดยการยกร่างพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ... ซึ่งครอบคลุมแนวทางการปฏิรูปดังนี้ ๑) กำหนดความชัดเจนของสาระของกฎหมาย ปรับนิยาม กำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ให้ครบถ้วน ๒) กำหนดขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการบังคับใช้กฎหมายต่อทั้งภาครัฐและเอกชน ๓) กำหนดบทบาทหน้าที่และความชัดเจนของผู้บังคับใช้กฎหมาย การจัดให้มีสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าที่เป็นอิสระทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และอำนาจตัดสินใจ ๔) กำหนดกระบวนการสืบสวน ดำเนินคดี และบทลงโทษที่ชัดเจน โดยในผลลัพธ์ในระยะยาวที่คาดว่าจะเกิดขึ้น คือ เกิดกระบวนการแข่งขันที่เป็นธรรมและลดการผูกขาด กลไกตลาดทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้บทบาทรัฐในด้านการควบคุมราคาหรือแทรกแซงตลาดน้อยลง เกิดความสมดุลในการดำเนินธุรกิจ ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากราคาและคุณภาพของสินค้าและบริการที่เกิดจากการแข่งขันกัน และเกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค ภายใต้กลไกตลาด โดยมีเครื่องมือสนับสนุนคือพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า นำไปสู่การยกระดับประสิทธิภาพ การสร้างสรรค์นวัตกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

(๒.๒) แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (วาระการพัฒนา)^{๑๕} ในการที่จะอำนวยความสะดวกทางการลงทุน ซึ่งการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศนับเป็นส่วนสำคัญของการเป็น Trading Nation เนื่องจากสนับสนุนความยั่งยืนทางการค้าในระดับโลกของประเทศ ทั้งส่งเสริมการเสาะหาและเข้าถึงตลาด ส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ที่เริ่มขาดแคลนหรือหาไม่ได้ ส่งเสริมระดับประสิทธิภาพการผลิต และส่งเสริมการเข้าถึงสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ โดยมีประเด็นในการปฏิรูปที่สำคัญ ดังนี้ ๑) การกำหนดให้นโยบายและยุทธศาสตร์การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศเป็นแนวนโยบายทางเศรษฐกิจที่สำคัญของชาติและมีการดำเนินการอย่างจริงจัง ๒) การปรับปรุงขยายระบบกลไกในการจูงใจและการสนับสนุนการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศในแต่ละด้านอย่างครบครันและเพียงพอ ๓) การปรับปรุงขยายบทบาทขององค์กร กลไกระบบ และกฎระเบียบในการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศทางการเจรจาทำข้อตกลง แก้ไขปัญหา

^{๑๔} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการผูกขาดและการแข่งขันที่เป็นธรรม

^{๑๕} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

และอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ๔) การใช้กลไกการประชาสัมพันธ์นโยบายและยุทธศาสตร์การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศอย่างเข้มข้น ทั้งนี้ การพัฒนาการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ยังประโยชน์ให้ประเทศไทยสามารถที่จะรักษาและเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขัน รายได้ และความเติบโตอย่างยั่งยืน รัฐบาลในประเทศและระบบเศรษฐกิจเกิดใหม่หลายๆ แห่งสนับสนุนการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศผ่านการใช้รัฐวิสาหกิจและบริษัทข้ามชาติของรัฐเป็นผู้นำในการออกไปลงทุน การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชนในต่างประเทศ และการสร้างคลัสเตอร์สนับสนุนซึ่งกันและกันของกลุ่มบริษัทเอกชนที่ออกไปลงทุน การร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจูงใจและการอำนวยความสะดวกสำหรับการออกไปลงทุน ตลอดจนมาตรการจูงใจทางภาษีและเงินทุนจึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างไทยและประเทศคู่แข่งสำคัญในการใช้การประโยชน์จากการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

(๒.๓) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) (วาระพัฒนา)^{๑๖} เพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการกระตุ้นการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากเศรษฐกิจดิจิทัลให้ได้มากที่สุด ทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การสร้างนวัตกรรม และการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และสังคมดิจิทัล โดยมีแนวทางการปฏิรูป ดังนี้ ๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (Hard Infrastructure) เพื่อให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้สะดวกไม่เกิดความเหลื่อมล้ำ การกำหนดอัตราส่วนการถือหุ้นของต่างชาติในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม การบริหารจัดการคลื่นความถี่ให้มีประสิทธิภาพ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการโทรคมนาคม การเพิ่มช่องทางการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (International Gateway) การพัฒนาศูนย์กลางการจัดเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Data Center) ๒) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการสนับสนุน (Soft Infrastructure) ซึ่งได้แก่ระบบสนับสนุนรองรับและกฎหมาย เพื่อให้เกิดกลไกการกำกับดูแลการแข่งขันให้เป็นไปอย่างเสรีและเป็นธรรม ๓) โครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการ (Service Infrastructure) ที่สำคัญได้แก่ แพลตฟอร์ม สำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce platform) ระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment) การให้บริการภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ (e-government) ที่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลต่างๆ จะทำให้การทำธุรกรรมกับภาครัฐสะดวกรวดเร็วและมีความโปร่งใสงยิ่งขึ้น ๔) การส่งเสริมและสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Promotion) โดยการลดอุปสรรคของการประกอบธุรกิจและการลงทุนในธุรกิจดิจิทัล ๕) การพัฒนาองค์ความรู้และสังคมดิจิทัล (Digital Knowledge and Society)

(๒.๔) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การเป็นจุดเชื่อมอาเซียน (ASEAN Hub) (วาระพัฒนาการเป็นจุดเชื่อมอาเซียน)^{๑๗} การรวมตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียทำให้ประเทศไทยและอาเซียนเป็นจุดเชื่อมของกิจกรรมเหล่านี้ซึ่งจะทำให้ความเติบโตทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเป็นกลไกสำคัญอันหนึ่งที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยให้พ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางเพื่อก้าวสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ประเทศไทยจะต้องเร่งผลักดันการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมต่อประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาค เพื่อสร้างเส้นทางเชื่อมตลาดสำคัญของเอเชียซึ่งกำลังขยายตัว และร่วมกับภาคเอกชนกำหนดยุทธศาสตร์ในอุตสาหกรรมแต่ละด้านให้เกิดความชัดเจนทั้งสองฝ่ายตลอดจนจัดระบบการบริหารภาครัฐให้เหมาะสม มีกฎหมายและมาตรการที่สนับสนุนการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย มีระบบการแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยประเทศไทยต้องปรับทัศนคติ

^{๑๖} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

^{๑๗} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการเป็นจุดเชื่อม (ASEAN Hub)

เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว และส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมในภูมิภาคอาเซียนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อ เชื่อม ๒ สมุทรนั้น เป็นเรื่องที่ต้องรีบทำให้เกิดขึ้นโดยเร็วที่สุด กำหนดยุทธศาสตร์รายอุตสาหกรรมในอาเซียน การ ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจร่วมตามแนวชายแดน (Joint Economic Development Area – JEDA) เพื่อรวมพื้นที่ตามจุดผ่านแดนที่ติดต่อกันของสองประเทศให้เป็นพื้นที่ เศรษฐกิจเดียว โดยให้ภาครัฐของทั้งสองประเทศตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล มีการปรับ โครงสร้างการบริหารความร่วมมือในอาเซียน โดยการยกระดับคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติเพื่อให้สามารถ ประสานงานและสั่งการกระทรวงต่างๆ และควรปรับโครงสร้างของคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติให้มีศักยภาพ มากขึ้น

(๓) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการลดความเหลื่อมล้ำ (วาระการปฏิรูปที่ ๑๓)^{๑๘}

การออกแบบการพัฒนาทางเศรษฐกิจในอนาคตจะต้องคำนึงถึงการจัดสรรผลประโยชน์ ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ การเข้าถึงทางการเงินอย่างทั่วถึงเป็นหนึ่งในเป้าหมายเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำของประเทศ

(๓.๑) วาระปฏิรูป การเงินระบบรากหญ้า

ปัจจุบัน ประชาชนในชนบทยังเข้าถึงการบริการทางการเงินได้อย่างจำกัด โดย ได้รับบริการจากสหกรณ์ออมทรัพย์หรือกลุ่มออมทรัพย์ของชุมชนเป็นหลัก ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องของการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและขาดการบริหารงานที่มีความโปร่งใส ดังนั้นแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปลดความ เหลื่อมล้ำของสภาปฏิรูปแห่งชาติ จึงมุ่งเน้นไปที่การปฏิรูปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการเข้าถึงทางการเงินระดับ รากหญ้า เสริมสร้างวินัยทางการเงินและเสริมสร้างการออมเงิน เพื่อให้ได้รับบริการทางการเงินที่ดีขึ้นในระยะยาว ซึ่ง ประกอบไปด้วย การปฏิรูประบบสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

(๓.๒) การพัฒนาการแนวทางการส่งเสริมการให้ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน แก่ประชาชน เพื่อให้คนจนในระดับฐานล่างของปิรามิดลดลงโครงการลดคนจน ควรที่จะมีแผนปฏิบัติการอันเป็น รูปธรรมโดยมีเป้าหมายที่จะต้องไม่มีคนรายได้ต่ำกว่า วันละ ๕๐ บาท ในปี ๒๕๖๐ ต้องไม่มีคนรายได้ต่ำกว่าวันละ ๑๕๐ บาท ภายในปี ๒๕๖๕ ต้องไม่มีคนรายได้ต่ำกว่าวันละ ๓๐๐ บาท ภายในปี ๒๕๗๐ และต้องไม่มีคนรายได้ต่ำ กว่าวันละ ๕๐๐ บาท ภายในปี ๒๕๗๕ นอกจากนี้ยังมีโครงการสวัสดิการแก่เกษตรกร สนับสนุนทางด้านรายได้ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรที่มุ่งมั่นจะดำเนินอาชีพทางการเกษตรสามารถยังชีพอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี พ้นจาก ความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี

(๔) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและความประพฤติ มิชอบ (วาระการปฏิรูปที่ ๑)^{๑๙}

จากการที่การทุจริตประพฤติมิชอบเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย ที่คณะกรรมการ รักษาความสงบแห่งชาติ รัฐบาล รวมถึงสภาปฏิรูปแห่งชาติ เห็นพ้องให้เป็นวาระแห่งชาติ จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน และร่วมมือกันให้เกิดความสอดคล้อง สามารถสร้างระบบการป้องกันปราบปรามที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนจนทำให้มั่นใจได้ว่า จะดำเนินการกับภาคการเมือง ภาครัฐ (ข้าราชการประจำ เจ้าหน้าที่ของรัฐ) และภาคเอกชนที่สมคบ กันทุจริตและประพฤติมิชอบ หาผลประโยชน์ เบียดบังผลประโยชน์ของส่วนรวมได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด

^{๑๘} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการลดความเหลื่อมล้ำ

^{๑๙} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและความประพฤติมิชอบ

โดยเฉพาะการปรับปรุงกระบวนการเอาคนผิดมาลงโทษให้เกิดความรวดเร็วและเกิดผลจริงในทางปฏิบัติ เร่งแก้ปัญหาการปล่อยให้คดีขาดอายุความซึ่งหาผู้รับผิดชอบไม่ได้ และยังปล่อยให้จำเลยในคดีหลบหนีโทษไปอย่างลายนวล ความไร้ประสิทธิภาพดังกล่าวทำให้สังคมยอมจำนน ก่อเกิดค่านิยมผิดๆ ถึงขนาดยอมรับและยกมือไหว้คนโกงหากตนเองได้ประโยชน์จากการทุจริตนั้นด้วย ดังนั้นในการปฏิรูปจึงมีหลักยุทธศาสตร์ ๓ ด้าน คือ ๑) ยุทธศาสตร์การปลูกฝัง “คนไทยไม่โกง” เพื่อปฏิรูป “คน” ให้มีจิตสำนึกและสร้างพลังร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ๒) ยุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล เพื่อปฏิรูประบบและองค์กรเพื่อสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน ๓) ยุทธศาสตร์การปราบปราม เพื่อปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการต่อกรณีการทุจริตคอร์รัปชันให้มีประสิทธิภาพ โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จระดับยุทธศาสตร์ คือ คนไทยร้อยละ ๘๐ มีสำนึกแห่งความสุจริต รักความถูกต้อง ไม่ยอมรับการโกง การเกิดเครือข่ายคนไทยไม่โกง ๗ ภาคส่วน และแกนกลางประสานเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ และคนไทยร้อยละ ๘๐ มีความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งหากการแก้ไขปัญหการทุจริตคอร์รัปชันประสบความสำเร็จก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในวงกว้างของทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศ

๕.๓.๒ มิติที่สองแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ รายอุตสาหกรรม^{๒๐}

การดำเนินการของภาครัฐมีส่วนสำคัญในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ แต่ในการดำเนินการจริงแล้ว ภาคเอกชนเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนให้เกิดผลประโยชน์ที่แท้จริง เอกชนนั้น ดำเนินการอยู่ในอุตสาหกรรมของตัวเอง มีความรู้ ความเข้าใจในอุตสาหกรรมของตัวเองทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้นในระดับปฏิบัติการเอกชนในอุตสาหกรรมต่างๆ จึงเป็นหัวหอกสำคัญ ด้วยความแตกต่างของอุตสาหกรรม แต่ละอุตสาหกรรมจึงต้องมียุทธศาสตร์ของตัวเอง ยุทธศาสตร์รายสาขาจึงแบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มมันคง กลุ่มมันคั่ง และกลุ่มเปลี่ยนผ่าน

(๑) กลุ่มมันคง

ประกอบด้วย ๔ อุตสาหกรรมหลักคือ ประกอบด้วย ๔ อุตสาหกรรมหลักคือ อาหาร พลังงาน การเงิน และการเชื่อมต่อ ปัญหาในอุตสาหกรรมเหล่านี้กระทบต่อชื่อเสียงและความมั่นคงของชาติ อุตสาหกรรมกลุ่มนี้คิดเป็นประมาณร้อยละ ๓๐ ของ GDP ของไทย ซึ่งปัจจุบันโตอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๕ อุตสาหกรรมเหล่านี้อาจจะโตได้ถึงร้อยละ ๑๐ ด้วยการลงทุนซึ่งมีผลตอบแทนสูง

กลุ่มอาหารและพลังงาน ประเทศไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงาน (Food and Energy Security) อุตสาหกรรมอาหารต้องกำหนดมาตรฐานในด้านความมั่นคงทางอาหาร โดยเน้นการลงทุนภาคการเกษตรอย่างรับผิดชอบ (Principles for Responsible investment in Agriculture and Food) เพื่อลดความสูญเสียของอาหาร และกำหนดยุทธศาสตร์ด้านความสามารถในการส่งออกและบริโภคที่เพียงพอในประเทศ และการทำโซนนิ่ง จัดกลุ่มพืชอาหารและพลังงานทดแทน เพิ่มผลิตภาพรายสินค้า นอกจากนี้ประเทศไทยต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการลงทุนในต่างประเทศทางด้านอุตสาหกรรมอาหาร การพึ่งพิงการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมหรืออาหารสำเร็จรูปไปยังต่างประเทศไม่สามารถทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหารได้ จำเป็นต้องคำนึงถึงการลงทุนในการเปิดบริษัทของไทยในต่างประเทศเพื่อเป็นช่องทางจำหน่ายอาหาร

สำหรับความมั่นคงด้านพลังงาน การนำเข้าพลังงานจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อใช้ในการบริโภคในประเทศอาจไม่เพียงพอต่อการสร้างความมั่นคงและการสร้างเสถียรภาพของการใช้พลังงานในระยะยาวของประเทศไทยได้ ประเทศไทยต้องพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นหุ้นส่วนของการผลิตพลังงานในประเทศ

^{๒๐}การเลือกอุตสาหกรรมส่วนหนึ่งพิจารณาจากศักยภาพของการเติบโตในระยะ ๗ ปีที่ผ่านมา และ การคาดการณ์ตลาดในอนาคต

เพื่อนบ้าน นอกจากนี้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับ โครงข่ายระบบไฟฟ้าอาเซียน (ASEAN Power Grid: APG) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านพลังงานเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน การเชื่อมโยงด้านพลังงานและการพัฒนาโครงข่ายระบบส่งไฟฟ้าของอาเซียนจะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าระหว่างประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในอาเซียน ซึ่งจะส่งผลต่อตลาดซื้อขายไฟฟ้าและโครงสร้างกิจการไฟฟ้าของประเทศไทย

ความมั่นคงของภาคการเงินนั้นมีบทเรียนจากวิกฤตการเงินปี ๒๕๔๐ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความมั่นคงทางการเงินของประเทศ การปรับโครงสร้างระบบการเงินในประเทศในหลายปีที่ผ่านมาช่วยให้ประเทศไทยสามารถสู้กับความพยายามในโจมตีค่าเงินได้ในระดับหนึ่ง แต่มาตรการที่สำคัญที่ช่วยให้ประเทศไทยมีความมั่นคงมากขึ้นคือการเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือด้านการเงินในภูมิภาคเอเชีย เช่น การมีข้อตกลงความร่วมมือเชียงใหม่ซึ่งได้ขยายจากทวิภาคีเป็นสหภาคี (Chiang Mai Initiative Multi-lateralization) ในอนาคตเมื่อการทำธุรกิจระหว่างประเทศในเอเชียมีมากขึ้น เอเชียควรมีระบบอัตราแลกเปลี่ยนของภูมิภาคนี้เองเพื่อลดค่าใช้จ่ายและลดความพึ่งพาเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่ง เพราะการพึ่งเงินตราเหล่านี้ทำให้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้นลุกลามมาถึงประเทศไทยด้วย และเพื่อให้ไทยเป็นจุดเชื่อมโยงในการทำธุรกิจในภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพ การมีระบบอัตราแลกเปลี่ยนในภูมิภาคจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยอย่างมาก

การเชื่อมต่อ (Connectivity) เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ภาครัฐและเอกชนต้องผลักดันการพัฒนาการโลจิสติกส์ แบบบูรณาการครอบคลุมเชื่อมโยงทุกรูปแบบการคมนาคมขนส่ง (วาระการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์) โดยการเชื่อมต่อดังต่อไปนี้

(ก) ทางอากาศ ควรจะเป็นจุดแข็งที่สุดของประเทศไทยด้วยตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และความพร้อมด้านกายภาพที่มีอยู่ในระดับหนึ่ง ประเทศไทยควรเสนอให้อาเซียนตั้งระบบเครือข่ายพันธมิตรด้านคมนาคมทางอากาศร่วมกัน (ASEAN Air Transport Alliance) เพื่อยกระดับบริการทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและด้านระบบการจัดการ และเป็นศูนย์กลางการบินของ ASEAN

(ข) การขนส่งทางน้ำ การเชื่อม ๒ สมุทรทางน้ำได้มีการศึกษาความเป็นไปได้แล้ว โดยเฉพาะเรื่องคอคอดกระและท่าเรือน้ำลึกที่ทวาย ซึ่งผลการศึกษาส่วนใหญ่เน้นมาที่ประเทศไทย ดังนั้นขั้นต่อไปควรขยายรายละเอียดไปถึงผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ และการสร้างเครือข่ายเพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคต โดยเชิญผู้สนใจในระดับนานาชาติมาร่วมคิดและออกแบบระบบความเป็นเจ้าของ ตลอดจนการแบ่งสรรผลประโยชน์ โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มผู้ได้/เสียต่างๆ

(ค) ระบบการขนส่งทางบก ควรมีการศึกษาทั้งระบบในภูมิภาคและตั้งเป้าหมายระยะยาวทั้งระบบถนน ราง โดยเชื่อมต่อกับระบบเครื่องบินและเรือ เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมต่อที่สอดคล้องกันและเพิ่มประสิทธิภาพของทั้งระบบ ขณะเดียวกันประเทศไทยควรมีแผนรองรับอุตสาหกรรมด้านนี้ด้วย เช่น การสร้างความเป็นเลิศทางด้าน การตรวจสอบและมาตรฐานด้านการขนส่ง (Center of Excellence for Transportation Standard and Testing) เป็นต้น

(ง) โครงสร้างพื้นฐานของเครือข่ายโทรคมนาคม ประเทศไทยควรมีการสร้างเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานของชาติ (National Broadband) และต้องมีการจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบในการดำเนินการ และจำเป็นต้องสร้าง Broadband Superhighway ซึ่งพาดผ่านประเทศไทยจากด้านมหาสมุทรอินเดียไปลาวและกัมพูชา โดยรวมโครงสร้างพื้นฐานด้านไฟเบอร์ออปติกให้เป็นบริษัทเดียว และเครือข่ายเสาสัญญาณให้เป็นอีก

บริษัทหนึ่ง บริหารโดยภาคเอกชน เพื่อทำให้โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสารสำหรับประเทศไทยในอนาคต

ข. กลุ่มได้เปรียบ

ประกอบด้วย ๘ อุตสาหกรรมหลักคือ การค้า (ปลีก/ ส่ง/ ต่างประเทศ) ท่องเที่ยว โลจิสติกส์ และขนส่งเกษตรแปรรูป ก่อสร้าง ยานยนต์ และอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเหล่านี้รวมกันประมาณร้อยละ ๖๐ ของ GDP ปัจจุบันอุตสาหกรรมเหล่านี้เติบโตร้อยละ ๗ ต่อปี แต่ด้วยการวางแผนที่ดี อุตสาหกรรมกลุ่มนี้อาจจะนำเงินเข้าประเทศได้ถึงร้อยละ ๑๕ ต่อปี โดยใช้นวัตกรรมด้านการบริหารและจัดรูปบริษัท

อุตสาหกรรมการค้าปลีกและค้าส่งมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในประเทศไทย เมื่อตลาดอาเซียนเปิดกว้างขึ้น สินค้าอุปโภคบริโภคจะมีการซื้อขายเพิ่ม โอกาสของประเทศไทยในการมีส่วนร่วมช่วยสร้างช่องทางการค้าใหม่ๆ จะช่วยอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและในอาเซียนด้วยการทำตลาดในประเทศต่างๆ ได้

อย่างไรก็ตามการลงทุนและทำธุรกิจนี้มีปัญหาทางการเมือง เพราะอาจถูกมองว่าเป็นการครอบงำตลาด โดยเฉพาะจะมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการขนาดเล็ก เช่น แม่ค้าหาบเร่และร้านขายของชำแบบเดิม เป็นต้น ดังนั้นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนี้ต้องสร้างความเข้าใจกับทั้งผู้บริโภคและเจ้าหน้าที่รวมถึงภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ถึงประโยชน์ที่ผู้คนแต่ละฝ่ายจะได้รับ ในแง่ของประเทศไทยการมีบริษัทของไทยที่สามารถทำธุรกิจนี้ในต่างประเทศจะเป็นช่องทางช่วยให้สินค้าไทยสามารถออกสู่ตลาดได้มากขึ้นซึ่งย่อมเป็นประโยชน์ต่อคนในประเทศ ดังนั้นควรสนับสนุนให้บริษัทไทยไปลงทุนในต่างประเทศในอุตสาหกรรม

อสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ เป็นอุตสาหกรรมแรกๆ ที่จะรับรู้ผลกระทบจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้น ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ประกอบด้วยธุรกิจบริการหลายด้านตั้งแต่ นายหน้า บริการด้านกฎหมาย บริการด้านการประเมินทรัพย์สิน การเงิน การพัฒนา การก่อสร้าง ตลอดจนไปถึง การบริการโครงการที่อยู่อาศัย บริการเหล่านี้มีพัฒนาการในระดับที่สูงพอสมควรในประเทศไทย โดยอยู่ในระดับที่สามารถขยายไปยังต่างประเทศได้โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งปัจจุบันก็เข้าไปดำเนินการอยู่บ้างแล้ว ประเทศไทยจึงควรมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางและเป็นเลิศในอุตสาหกรรมบริการอสังหาริมทรัพย์ (Center of Excellence of Real Estate Industry) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นแหล่งความรู้ในอุตสาหกรรมด้านนี้ในระยะยาว

โลจิสติกส์และขนส่ง อุตสาหกรรมนี้จะสอดคล้องกับเป้าหมายการทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอาเซียน ปัจจุบันการดำเนินการตาม The Roadmap for Integration of Logistics Services (๒๐๐๗) เกือบไม่มีความก้าวหน้าเลย เพราะแรงขับเคลื่อนจากภาคอุตสาหกรรมในภูมิภาคยังมีน้อย ทั้งที่ประเทศไทยน่าจะได้รับประโยชน์มากจากการพัฒนาและการรวมตัวของอุตสาหกรรมนี้

เกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมแปรรูปโดยเฉพาะด้านอาหาร เป็นสินค้าที่ทุกประเทศให้ความสำคัญและอาเซียนมีแผนงานมากที่สุดถึง ๕๗ แผนงาน สำหรับประเทศไทยซึ่งค่าแรงในภาคเกษตรสูงกว่าประเทศอื่นๆ รอบบ้านเรา จึงต้องมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยต้องเน้นสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรซึ่งรวมถึงการนำเข้าวัตถุดิบมาแปรรูปเป็นสินค้าที่จะส่งไปขายให้ผู้บริโภคทั้งในและนอกประเทศต่อไป ประเทศไทยอาจจะตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับสินค้าเกษตรต่างๆ ตามแนวชายแดนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเหล่านี้ หรืออาจจะส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเหล่านี้ในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขยายการผลิตสินค้าบางชนิดที่ประเทศไทยมีความสามารถสูงอยู่แล้ว เช่น อาหารทะเลกระป๋อง สับปะรด ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดฝักอ่อน เป็นต้น

การท่องเที่ยว (วาระการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยว) เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ประเทศไทยต้องพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวให้กับประเทศ ความร่วมมือในอุตสาหกรรมด้านนี้ของอาเซียนช่วงปี ๒๕๓๐-๒๕๔๐ มีความก้าวหน้ามากและช่วยทำให้เกิดความเจริญเติบโตในทุกประเทศ แต่ปัจจุบันความร่วมมือมีน้อยลง ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านนี้มากที่สุด และมีโอกาสขยายกิจการไปยังประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านนี้ทั้งภูมิภาค โดยเฉพาะการเปิดแหล่งท่องเที่ยวและบริการใหม่ๆ ประเทศไทยจึงควรมีแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมด้านนี้ในอาเซียน เพราะการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจโดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน จะทำให้ประเทศไทยได้พันธมิตรที่เก็งขึ้น ซึ่งสุดท้ายก็จะทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ด้วย

ทั้งนี้ การท่องเที่ยวควรมีแนวทางการปฏิรูป ดังนี้

(๑) ปฏิรูปวิสัยทัศน์ของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นเป้าหมายรายได้และคุณภาพนักท่องเที่ยว จัดแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ได้มาตรฐานสากล กระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะการดำเนินการของชุมชน

(๒) การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว (Restructuring) โดย

๑) ปรับให้คณะกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ (กทช.) ให้อัตลักษณ์จรรยาบรรณเพื่อให้เกิดความคล่องตัว กำหนดทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ให้มีความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง มีการขับเคลื่อนแผนให้เป็นรูปธรรม บูรณาการงบประมาณให้สอดคล้องกับแผน สนับสนุนให้มีการตั้งคณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๒) จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ เป็นหน่วยราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการฯ เป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีตำแหน่งเทียบเท่าระดับปลัดกระทรวง ให้มีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งแนวราบและแนวตั้ง รวมทั้งการเจรจาและดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยมีหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์และพัฒนา ประสานและดูแล บริการกองทุนการท่องเที่ยว ส่งเสริมและดำเนินการของผู้ประกอบการทั้งส่วนกลาง ท้องถิ่น และชุมชน ๓) พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยการสนับสนุนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ศึกษาและเผยแพร่ภูมิประวัติ ตำนานต่างๆ จัดทำแผนพัฒนาคลัสเตอร์ พัฒนาเขตเศรษฐกิจการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และส่งเสริมการขยายธุรกิจการท่องเที่ยวไทยไปต่างประเทศ

อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์จะเหลือเป็นมรดกตกทอดให้กับคนไทยได้แค่นั้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมของคนไทยในการก้าวข้ามจากบริษัทย่อยไปเป็นบริษัทระดับโลก บริหารการลงทุน การหาแหล่งทุน ตลอดจนการจัดการด้านการเงินและเทคโนโลยี ประเทศไทยมีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางของความเป็นเลิศด้านอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในอาเซียน (ASEAN Center of Excellence for Automotive Components) จึงควรรักษาอุตสาหกรรมนี้ไว้ให้กับประเทศไทยในระยะยาว

ข. กลุ่มเสียเปรียบ

ประกอบด้วย ๒ อุตสาหกรรมคือ เครื่องนุ่งห่ม และเหล็ก อุตสาหกรรมเหล่านี้อาจจะไม่สามารถสู้กับตลาดโลกได้ เนื่องจากค่าแรงที่แพงขึ้น และประเทศไทยไม่มีฐานในการสร้างวิทยาการใหม่ๆ เพื่อยกระดับการพัฒนาสินค้าเหล่านี้ ดังนั้น จะต้องมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

นอกจากนั้น ในภาคเกษตรซึ่งมีสินค้าจำนวนมาก จะต้องมีการศึกษาประเมินเพื่อกำหนดว่าสินค้าใดขาดความสามารถในการแข่งขันระยะยาวแล้วหามาตรการช่วยเหลือเกษตรกรในสินค้าเหล่านี้สามารถออกไปสู่ภาคการผลิตอื่นๆ ได้อย่างเป็นระบบ

๕.๓.๓ มิติที่สามแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

การพัฒนาเศรษฐกิจนั้นมีความแตกต่างกันอยู่กับศักยภาพธรรมชาติของพื้นที่ ซึ่งอาจจะเห็นได้ชัดในกรณีของสินค้าเกษตร ในกรณีของอุตสาหกรรมการผลิต การเข้าถึงสาธารณูปโภคเช่น ไฟฟ้าหรือน้ำ อาจจะเป็นตัวกำหนดที่ตั้งของอุตสาหกรรมบางอุตสาหกรรม และในด้านการบริการ พื้นที่ที่มีลูกค้ามาก ๆ อาจจะเป็นตัวกำหนดที่ตั้งของการทำธุรกิจ แต่การกำหนดพื้นที่เฉพาะสำหรับการผลิตสินค้าหรือบริการ บางกลุ่ม อาจจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมนั้นได้ เช่น การสร้างรางรถไฟในเขตพื้นที่ปลูกอ้อย หรือการสร้างหน่วยตรวจสอบคุณภาพเครื่องยนต์ในเขตกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการการตรวจสอบเป็นต้น

การพัฒนาเชิงพื้นที่อาจจะทำเป็นกลุ่มจังหวัด (Cluster) เช่น กลุ่มอันดามัน ซึ่งอยู่ใกล้กัน เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมของกลุ่มเพื่อช่วยให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในแต่ละพื้นที่ ตั้งแต่การตั้งเป้าหมายระยะยาว การวางแผนปฏิบัติ และการดำเนินการร่วมกัน ซึ่งจะทำให้สามารถใช้ศักยภาพของพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแกนของการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ

โดยเฉพาะพื้นที่จุดผ่านแดน ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งมีปัญหาแนวเขตแดน ทำให้เกิดปัญหาการผ่านแดน นอกจากนั้นจะต้องมีการทำพิธีการผ่านแดนหลายครั้งซึ่งทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงและใช้เวลานาน ข้อเสนอเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้คือ การทำให้พื้นที่ในจุดเหล่านี้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการเดินทางและขนส่งผ่านแดน ความจำเป็นนี้จะเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณในอนาคต ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างรูปแบบของการพัฒนาพื้นที่ร่วมตามแนวชายแดน

การพัฒนาพื้นที่ร่วมทางเศรษฐกิจชายแดน (วาระพัฒนา) ตั้งโครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจร่วมชายแดน (Joint Economic Development Area – JEDA) เพื่อรวมพื้นที่ตามจุดผ่านแดนที่ติดต่อกันของสองประเทศให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเดียว โดยให้ภาครัฐของทั้งสองประเทศตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล และจ้างบริษัทเอกชนมาบริหารพื้นที่ร่วมนี้ โดยอาจให้ภาครัฐของทั้งสองประเทศลงทุนร่วมกับภาคเอกชนทั้งจากอาเซียนและประเทศอื่นๆ ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ใน JEDA ให้ยึดตามข้อตกลงของประชาคมอาเซียน (ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง) เช่น ASEAN Single Window (ASW) การเปิดเสรีด้านบริการ (ASEAN Framework Agreement on Services) การเปิดเสรีด้านการลงทุน (ASEAN Comprehensive Agreement on Investment) ตลอดจนให้มีโครงการความร่วมมือทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม แรงงาน และการเมืองในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษนี้ด้วย อันเท่ากับเป็นการตั้งประชาคมนำร่องในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

เพื่อเป็นการเตรียมตัวสำหรับการเชื่อมต่อ ๒ สมุทรระหว่างที่เรือน้ำลึกที่แหลมฉบังและท่าเรือน้ำลึกทวาย (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์) ให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมชายแดนระหว่างพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่บ้านน้ำพุร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และพื้นที่ชายแดนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ซึ่งอยู่ติดกัน โดยให้พื้นที่ร่วมนี้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเดียว มีรัฐบาลเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยตั้งบริษัท

ขึ้นมาถือหุ้นเขตเศรษฐกิจร่วมนี้ การแบ่งหุ้นขึ้นอยู่กับพื้นที่ของแต่ละประเทศที่นำเข้ามาในโครงการ ให้บริษัทนี้จ้างผู้บริหารพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมนี้โดยการประมูล ให้บริษัทที่บริหารพื้นที่เขตเศรษฐกิจนี้ได้สิทธิเป็นผู้รับจ้างทำตามระเบียบพิธีการต่างๆ เช่น พิธีการด้านศุลกากร การตรวจสอบการกักกันพืชและสัตว์ การตรวจสอบเรื่องอาหารและยา และมาตรฐานอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยให้หน่วยงานเหล่านี้จ้าง (Outsource) บริษัทที่บริหารพื้นที่เขตเศรษฐกิจเป็นผู้ดำเนินการแทน รายละเอียดของสิทธิพิเศษต่างๆ จะต้องพิจารณาร่วมกันและตกลงกันระหว่างรัฐบาลทั้งสองประเทศ

รูปแบบนี้บริษัทของไทยสามารถไปตั้งโรงงานการผลิตในชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยเน้นกิจกรรมการผลิตที่มีมูลค่าสูงในโรงงานที่ชายแดนเขตไทย ขณะที่กิจกรรมการผลิตซึ่งต้องใช้แรงงานเข้มข้น อาทิ การตัด การขึ้นรูป และการห่อ เป็นต้น สามารถทำที่โรงงานสาขาในเขตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยจ่ายค่าแรงเป็นคอมมิชชั่น ทั้งนี้เครื่องจักร อุปกรณ์ ชิ้นส่วน และวัตถุดิบจะถูกส่งไปยังโรงงานสาขาที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์โดยไม่เสียภาษีศุลกากร และบริษัทไทยสามารถนำแรงงานฝีมือเข้าไปทำงานในโรงงานสาขาได้โดยได้รับวีซ่าคนต่างด้าวพิเศษในฐานะเป็นผู้จัดการ ช่างเทคนิค และแรงงานเชี่ยวชาญด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะพิเศษเฉพาะทาง สินค้าที่ผลิตและประกอบขึ้นที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์จะถูกส่งกลับมายังประเทศไทย จากนั้นสินค้าบางส่วนอาจจำหน่ายในประเทศไทยและที่เหลือส่งออกไปขายต่างประเทศโดยผ่านท่าเรือแหลมฉบัง เป็นต้น

๕.๔ ขั้นตอนของการดำเนินการตามแผน

การดำเนินการ อาจแบ่งเป็น ๓ ระยะคือ

๕.๔.๑ ในระยะแรกอาจจะเน้นการร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านสร้างภูมิภาคให้เจริญโดยต่อยอดการค้าชายแดน การปรับโครงสร้างพื้นฐานการเชื่อมโยงของประเทศทั้งกับประเทศเพื่อนบ้านและสร้างทางเชื่อม ๒ สมุทร (มหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย) รวมทั้งการจัดระบบการทำธุรกิจให้โปร่งใสพร้อมเป็นฐานสำหรับการทำธุรกิจในภูมิภาคได้

๕.๔.๒ ในระยะที่สอง ขยายและเพิ่มความเข้มแข็งสู่ภูมิภาคที่เหลือของอาเซียนและเอเชียโดยการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบคมนาคมขนส่งและสื่อสาร พลังงาน การเงิน รวมทั้งระบบกฎหมายและระเบียบต่างๆ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการทำธุรกิจของเอเชีย

๕.๔.๓ ในระยะที่สาม ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการแข่งขันสูงในสาขาสำคัญ มีรายได้สูงและมีการกระจายรายได้ดี

๕.๕ ข้อเสนอวิธีการสร้างแผนยุทธศาสตร์ชาติ

ข้อเสนอแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชาตินี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งควรจะมีด้านสังคมและด้านความมั่นคงของประเทศด้วย

การดำเนินการสร้างแผนยุทธศาสตร์ชาติ ควรให้มีการทำอย่างเป็นวิทยาศาสตร์คือตั้งอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาอย่างละเอียดและทำอย่างมืออาชีพ

๕.๕.๑ ภาครัฐควรมีการปรึกษาหารือระหว่างผู้นำหน่วยงานต่างๆ เพื่อกำหนดว่าทิศทางของประเทศควรจะไปทางใด บทบาทภาครัฐอยู่ที่ใดและบทบาทของเอกชนกับภาคประชาสังคมควรอยู่ที่ใด

๕.๕.๒ ภาคเอกชนเองก็ควรจะมีการจับกลุ่มหารือกันว่าทิศทางประเทศควรจะไปทางใด ภาคเอกชนจะทำอะไร ภาครัฐควรจะทำอะไร และภาคประชาสังคมควรจะทำอะไร

๕.๕.๓ ภาคประชาสังคม ก็ต้องหารือกันว่า ภาคประชาสังคมต้องการเห็นอะไร ต้องการให้ภาครัฐควรทำอะไร และภาคเอกชนควรทำอะไร

๕.๕.๔ นำข้อเสนอทั้ง ๓ ส่วนมาสังเคราะห์เพื่อสร้างทิศทางเป้าหมายประเทศระยะยาว

๕.๕.๕ ให้ทุกภาคส่วนมาร่วมกันตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ร่วมกัน การดำเนินการควรจะทำจากระดับพื้นที่ขึ้นมา แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ชาติ

๕.๖ การจัดตั้งสถาบันยุทธศาสตร์ชาติ

การทำแผนยุทธศาสตร์ควรจะต้องมีหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ในการบริหารแผนยุทธศาสตร์ ในการติดตามและประมวลผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ การทบทวน การติดตามการดำเนินการและการประเมินผลของการดำเนินการว่าเป็นตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์และสามารถที่จะบรรลุผลตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจที่ได้ออกไว้สามารถเป็นจริงได้ รวมทั้ง การทบทวนปรับปรุงแก้ไขแผนยุทธศาสตร์ตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น จึงเสนอให้ตั้งสถาบันยุทธศาสตร์ชาติขึ้นมาเพื่อการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ โดยมีลักษณะดังนี้

๕.๖.๑ รูปแบบ เป็นสถาบันที่มีอิสระในการดำเนินการ และนำเสนอรายงานต่อรัฐบาล รัฐสภา และประชาชน

๕.๖.๒ เป้าหมายของสถาบัน เป็นสถาบันที่เป็นเลิศทางวิชาการ โดยนำความรู้ ทรัพยากร ข้อมูลที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุดจากทั้งในประเทศและในโลกรวมกันเพื่อสร้างแผนยุทธศาสตร์สำหรับอนาคตของประเทศไทยใน ๒๐ ปีข้างหน้า

๕.๖.๓ หน้าที่และอำนาจ

ก. มีหน้าที่บริหารแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ทั้งนี้รวมถึงแผนงานระดับปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง ในการทำให้ประเทศไทยเดินไปสู่เป้าหมายของความเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ข. มีหน้าที่ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แผนยุทธศาสตร์ โดยมีอำนาจและได้รับการสนับสนุนในการเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐ และสร้างฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

ค. มีหน้าที่จัดซื้อ จัดจ้าง สถาบันวิจัย นักวิจัย ด้านต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศรวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศ ในการทำงานวิจัยด้านนโยบายที่ต้องการ

๕.๖.๔ งบประมาณ

งบประมาณของสถาบันได้รับเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๐๕ ของผลผลิตมวลรวมของประเทศ ซึ่งอาจจะเริ่มจาก ๐.๐๒ ในปีแรกแล้วเพิ่มถึงเป้าใน ๕ ปี

๕.๖.๕ โครงสร้างบริหาร

ก. สถาบัน ประกอบด้วย คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ เป็นส่วนที่เห็นนโยบาย ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งฝ่ายวิชาการ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาชนทั้งสิ้นจำนวนไม่เกิน ๒๕ คน

ข. คณะกรรมการบริหาร ซึ่งควบคุมดูแลการดำเนินการของสถาบัน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ จำนวนไม่เกิน ๑๕ คน

ค. ประธานสถาบัน ซึ่งมีหน้าที่ดูแลการดำเนินการของสถาบัน

ง. มีพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้ความสามารถระดับนานาชาติและได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม

จ. มุ่งพัฒนาศักยภาพด้านการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในและนอกประเทศในการได้มาซึ่งข้อมูลความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาประเทศไทย

ฉ. เน้นการทำการศึกษาด้านต่างๆ โดยจัดจ้างสถาบันวิจัยด้านต่างๆ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง หรือองค์การเอกชน ที่เหมาะสมในการทำวิจัยในเรื่องที่ต้องการ

๕.๖.๖ วิธีการดำเนินการ

หัวใจของการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ คือ การคัดกรองและสรุปความรู้ความคิดเห็นต่างๆ จากทุกภาคส่วนเข้ามาเพื่อใช้ในการวางแผน เป็นกระบวนการที่ทำจากภาพใหญ่ ภาพรวมขึ้นมา โดยใช้ข้อมูลความรู้ของภาครัฐทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ทั้งในพื้นที่กลุ่มจังหวัดต่างๆ และระหว่างประเทศ ในด้านธุรกิจ ต้องรวบรวมข้อมูลจากภาคเอกชนในอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศและสิ่งแวดล้อมในตลาดโลก จากนั้นนำข้อมูลทั้งสองชุดมาสังเคราะห์เพื่อทำเป็นข้อเสนอร่วม และให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามาปรึกษาหารือและตกลงกัน

การมีสถาบันยุทธศาสตร์และการมีแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและยุทธศาสตร์ชาติ คือการสร้างเป้าหมายร่วมให้แก่ประเทศ หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ต่างรู้ว่าจะร่วมมือกันเพื่อจุดประสงค์อะไรและอะไรจะเกิดขึ้นถ้าไม่ร่วมมือกัน ประเทศไทยยังไม่เคยมีการทำแผนยุทธศาสตร์ของประเทศอย่างจริงจัง แต่ปัจจุบันนี้เป็นที่ชัดเจนแล้วว่าประเทศที่มีแผนที่ชัดเจนได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในภูมิภาค ถ้าหากประเทศยังไม่มีมีการศึกษาอย่างละเอียดและสร้างเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน ประเทศไทยจะมีความเสี่ยงสูงที่สุดสูญเสียความเป็นอิสระของประเทศ ถึงแม้จุดประสงค์ของการมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกันจะไม่สามารถแก้ปัญหาขัดแย้งทางสังคมที่มีในขณะนี้ได้ แต่การมีเป้าหมายร่วมกันถึงแม้ต่างคนต่างทำ การไปถึงเป้าหมายเดียวกันซึ่งก็คือความกินดีอยู่ดีของทุกคนก็เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ

๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากข้อ ๕

๖.๑ เกิดเป้าหมายรวมและเป้าหมายร่วมของประเทศ เมื่อเป้าหมายชัดเจนและเสถียร ภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชนและภาคการเมืองจะต้องดำเนินการร่วมกัน โดยประชาชนเป็นเจ้าของเป้าหมาย

๖.๒ มีระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคมขนส่งและสื่อสารซึ่งต่อยอดจากโครงสร้างในปัจจุบันเพื่อทำให้ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมของกลุ่มประเทศทั้งสองฝากมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย - จุดเชื่อม ๒ สมุทร เพื่อสร้างประเทศไทยให้เป็นจุดนัดพบของเอเชียตะวันออกเฉียงและที่เหลือของเอเชียได้ส่วนแบ่งที่เป็นธรรมแก่ประชาชนในประเทศ

๖.๓ มีระบบการบริหารเศรษฐกิจเพื่อพร้อมให้ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมทางเศรษฐกิจในอาเซียนและภูมิภาค

๖.๔ มีระบบการบริหารปกครองด้านเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ออกนโยบาย กำกับดูแลและดำเนินการ ออกจากกัน

๖.๕ มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเฉพาะการมีระบบการคลังที่กระจายอำนาจการจัดเก็บและการใช้จ่ายลงสู่พื้นที่

๖.๖ มีระบบการเงินที่พร้อมเป็นศูนย์กลางสำหรับภูมิภาค และประชาชนมีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน

๖.๗ มีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เพราะมีปรับระบบโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง และช่วยให้อุตสาหกรรมที่แข่งขันไม่ได้ ให้ออกไปสู่ทางเลือกใหม่

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ คือ

- ๗.๑ การเพิ่มขึ้นของรายได้ต่อหัวของทั้งประเทศ ๔๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่อเดือนภายในปี ๒๕๗๕
- ๗.๒ ความเหลื่อมล้ำลดลง กลุ่มคนจนที่สุดมีรายได้สูงขึ้นเป็น ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน
- ๗.๓ ความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น อยู่ในอันดับร้อยละ ๑๐ แรกของโลก
- ๗.๔ ระดับความโปร่งใสปราศจากคอร์รัปชันของประเทศไทยอยู่ในอันดับร้อยละ ๑๐ แรกของโลก
- ๗.๕ การเข้าถึงสาธารณูปโภคของประชาชนมีมากขึ้น